

HISTORIE SUCHÉ

A JEJICH HORNICKÝCH KOLONIÍ

Jaroslav Čihař, Dominik Káňa

HISTORIE
Suché
a jejích hornických kolonií

4 vydání

Technická spolupráce: Karel Pryczek, junior
Libuše Hlučnicková
Obálku navrhl: Jaroslav Čihař
Dominik Káňa

OBSAH

Str. Název

4	Předmluva
5	Přehled hornických kolonií
5	Úvodní slovo
8	Obec Suchá
13	Vznik kolonií
18	Analýza výstavby domů v koloniích
20	Dolní Suchá
24	Úřednická kolonie v Dolní Suché
25	Osada Kašpárkovice
31	Hornická osada u jámy Dukla v Dolní Suché
34	Prostřední Suchá
35	Stará kolonie
40	Buriánova kolonie
41	Kuběnova kolonie
43	Nová Kolonie (Nová Sušská)
47	Horní Suchá
48	Hornické kolonie v Horní Suché
49	Červená (Stará) kolonie
52	Finské domky v Horní suché
52	Dozorecká (Úřednická) kolonie v Horní Suché
54	Buriánova kolonie
55	Nová (bílá) kolonie
55	Penzijní domy v Horní Suché
56	Havířská vyprávění
57	Zdeněk Stanczo – synek ze „Staré kolonie“ :
58	Bydlení v hornické kolonii-rozhovor s paní Gociekovou
59	Prof. Ing. Erich Václav Drsc., lesnický expert OSN
60	Jak se žilo v Suché po druhé světové válce-vzpomínky Václava Ondračky
63	Co se dělo a co se jedlo v hornických koloniích
64	Tehdejší ekonomika v pohledu tehdejších obyvatel
66	Přehled hornických kolonií ba Karvinsku
68	Významné osobnosti v Suché
70	Hornické kolonie dle mapy
114	Závěr
114	Použité prameny

Motto: Žodyn synek z kolonie
ťyňsko robiť něbydě.
Sěď'i a zgaňo, co kaj do žraňo.
Za švarnymi děvuchami
ve dně v noci zagaňo.

PŘEDMLUVA

V dnešní době likvidace dolů na Karvinsku si jen matně vzpomínáme na hornické kolonie, které byly součástí této aglomerace. Většina hornických kolonií byla poddolována a následně zbourána. Tyto kolonie však měly neopakovatelnou atmosféru. Jejich obyvatelstvo neoplývalo penězi, mnoho z nich byli tak zvaní kovozezemědělci, což značí, že kromě práce na šachtě měli doma ještě malé hospodářství včetně hospodářského zvířectva. Z těchto skromných poměrů vyrostli známí sportovci, učitelé, vědci, lékaři i technici.

Jako autoři publikace „Dukla 100 let“ jsme byli požádáni kamarády z Klubu přátel Hornického muzea OKD, Ostrava – Petřkovice, zda bychom se neujali náročného úkolu zpracovat publikaci o hornických koloniích na Karvinsku. Jelikož většina těchto kolonií již dávno neexistuje, museli jsme obcházet pamětníky, sbírat dobové fotografie, a to všechno zpracovat do podoby, kterou Vám v této publikaci předkládáme. Dostává se Vám do rukou další publikace, ve které se snažíme přiblížit, popsat a zdokumentovat život a zvyky v hornických koloniích.

V průběhu staletí její obyvatelé prožívali ve složitých podmínkách mnohonárodnostního Slezska úděl nevolníků, hrůzy válek, kdy bez vlastního přičinění či přestěhování se stávali v krátkém časovém sledu příslušníky různých států. To vše je již našťastí za námi. Stále však zde žijí vedle sebe občané různých národností, vyznávají různá náboženství a mají různé politické přesvědčení. Navzájem se však všichni respektují.

V této hektické, stále se zrychlující době Vás chceme touto publikací vybídnout k malému zastavení a návratu na několik okamžiků zpět do zaniklých míst a času našich předků. Tento návrat nám umožní staré pohlednice a dobové fotografie, jež jsou často jediným svědectvím minulých dob.

Právě tyto fotografie a pohlednice tvoří základ této publikace a představují pomyslnou procházku Dolní, Prostřední a Horní Suchou a ukazují nám místa, která v důsledku těžby uhlí již mnohdy neexistují, nebo vypadají úplně jinak.

Nechejme se teď unášet zázrakem zastaveného času a vraťme se na chvíli do minulosti, neboť tam jsou kořeny a základy naší budoucnosti.

Místo čtení dlouhých úvodů máte možnost porovnat současnost s mapou z roku 1941 a fotodokumentací s popisky. Sami zjistíte, co vše je nenávratně ztraceno a co zcela zmizelo v letech 1945-2000 v Dolní, Prostřední a Horní Suché následkem hornických dobývacích metod.

PŘEHLED HORNICKÝCH KOLONIÍ

Obec Dolní Suchá :

Úřednická kolonie, Kašpárkovice, Brigádnické domovy, Finské domky

Prostřední Suchá :

Stará kolonie, Nová Sušská kolonie (Nová kolonie, Nový svět), Buriánova kolonie, Kuběnova kolonie

Horní Suchá :

Buriánova kolonie, Dozorecká kolonie, Červená kolonie, Nová (Bílá) kolonie, Penzijní domy

ÚVODNÍ SLOVO

Přiznám se, že jsem velice potěšen, když jeden z autorů vzácné a velice pěkné knížky a stoletém Dole Dukla, kterou napsali Jaroslav Čihař a Ing. Dominik Káňa „100 let Dole Dukla“ v období 1905-2005, kterou vydal Klub přátel hornického muzea v Ostravě, edice Hornictví včera, dnes a zítra, mně, rodáka z hornické kolonie, poctil napsáním úvodu k jejich další knížce, tentokrát o hornických koloniích v Dolní, Prostřední a Horní Suché, o hornických koloniích tak svérázných a typických nejen pro Suchou, ale pro celý ostravsko-karvinský revír.

Mnohé další kolonie-ostravská Šalamounova, Na Kamenci, orlovskolazecká Krajínova, Koží becirk, Klasterní Na Kopaninách, karvinská Na šustym, Honeger, Gabriela, Barbora New York, Mexiko, sušské kolonie Kuběnova, Buriánova, Dozorecká, Stará i Nová kolonie a desítky dalších po celém revíru OKD byly známé a řada z nich se vešla často nejen do literatury, ale i filmů, televizních seriálů a též do slavné Kubínovy operety „Děvčátko z kolonie“.

Hornické kolonie mě vlastně provázely po celý život a tak mé další řádky budou něco jako osobní vyznáním a výkazem úcty k nim. Narodil jsem se v Křístkové kolonii v Orlové-Lazích, pouhých 50m od katastru Suché. Byla to kolonie „bitého Moravce, který postavil moravskou školu Moravanů“ v Lazích. Petr Bezruč nazýval vlasteneckého starostu Lazů i dalšími přívlastky, jako “věrný Moravec, pevný Moravec, nebo chlop Křístek, bitý Moravec“, on Lazů nepopustí.

Brzy po mém narození jsme se přestěhovali i do „opravdické Suché – na Starou kolonii, kam se už dříve stařík František po dostavění této kolonie přestěhoval se starkou Evou a pěti dětmi, a sice z Kuběnovy kolonie.

Ve Staré kolonii u nádraží v Prostřední Suché jsem chodil i do mateřské školy, která stála uprostřed kolonie na tzv. „Placu“, ale i do blízké obecné školy s přiléhavým názvem

„U Kolonie“. Na této škole jsem poznal i svou budoucí paní, která tam učila mého bratra, sestřenic i bratrance.

Na Staré kolonii jsem prožil polskou (1938-1939) i německou (1939-1945) okupaci. Za „rajchu“ jsem robil na dole Suchá (v roce 1944-1945 na Suchauschacht).

Jaký byl tenkrát život na Staré kolonii? Žila tu pospolitost okolo 130 rodin s mnoha dětmi, bydlících ve 34 domech. Stará kolonie, jako každá jiná kolonie, to byla samostatná územní jednotka, ba přímo republika. Měla své obchody, hospodu (do Vojtanki chodili havíři na pivo a pulke), s holičem, mateřskou školou, placem, stodolou a de facto i s nádražím a mašinhauzem. Žili tu družně Češi i Poláci, katolíci i evangelíci, havíři i štajgři.

Život naší devítičlenné a třígenerační rodiny v bytě 1+2 bez koupelny a vodovodu v domě č.223, přitom kupodivu nebyl žádný složitý problém pro celou rodinu, jakož i pro ostatní rodiny kolonie žijících v podobných podmínkách. Osud provázel stejným způsobem i další části naší velké rodiny. Orlovský stařík i starka se na důchod přestěhovali z Křístkovy kolonie do tehdejšího domova důchodců, pobočky orlovské Krajínovy kolonie, tzv. „Altyňhajmu“ v Zimném dole, kde každý „pynzijista“ měl svoji izbečke. Altyňhajm byla vlastně mikrokolonie sestávající se čtyř bytových domů s prádelnou uprostřed. Sušský stařík a starka zase bydleli nejdříve v Kuběnové kolonii a pak se přestěhovali na Starou kolonii (tady stařík František i zemřel). Moji rodiče se zase po zbourání Staré kolonie přestěhovali na Novou kolonii (tam zemřela i máma).

Z výše uvedeného jasně vyplývá, že celá rodina byla spjatá s hornictvím a jeho koloniemi. O nás, čistokrevných „kolonijocích“ bylo známo, že jsme nikdy nefňukali, neboť každý „kolonijok“ byl spolu odchovaný dobrou partou dalších odolných synků z kolonie, čili žádnou partou rozmazlených dětí. Pochopitelně, že každý „kolonijok“ byl zároveň i velkým patriotem své kolonie a bil se za její čest různými způsoby.

Jedním z těchto způsobů byl i boj za čest Staré kolonie na fotbalových hřištích a plázcích. V tom jsme měli oproti jiným „sušským“ koloniím obrovskou výhodu, měli jsme svůj „Plac“. Náš plac, to bylo velké travnaté hřiště, oblemované čtyřmi alejemi stromů, s mateřskou školou na jedné straně, a šachetní stodolou na druhé straně. Stromy byly zároveň i brankami, ať se hrál fotbal na celý plac, nebo napříč placem (to když nás hrálo málo). Na placu se hrál fotbal od rána do večera, dokud mámy neodvolaly pár posledních hráčů na večeři.

Na „Placu“ vyrostla nejen celá reprezentace Staré kolonie, ale i většina reprezentace AFK Suchá. Jmenujme alespoň některé:

Pepa a Viluš Studniční, Mikej a Lojza Ryškové a četní další. Nejdále to dotáhl Zdeněk Stanczo, hráč, kapitán, tajemník i trenér Baníku Ostrava, reprezentant i mistr ligy z baníkovců a sice v dresu ÚDA Praha v roce 1953 (od roku 1956 Dukla Praha), kde hrál i s Pluskalem a fotbalistou století Josefem Masopustem.

Vzpomínám paradoxně i první zápas „reprezentační“ jedenáctky Staré kolonie v kategorii žáků pár dnů po válce, kdy jsme hráli s Křístkovou kolonií na hřišti Spartaku Lazy u Hrabcovy cihelny. Tam přišel kupodivu i rozhodčí a při zápisu se ptal, jak se náš klub jmenuje. Řekli jsme drze, že AFK Suchá a byl to možná první „oficiální“ zápas „Afky“ po válce.

Život na Staré kolonii byl ovšem mnohotvárný a nespočíval jen v hraní fotbalu na placu. Havíři „mitali“ karty, hlavně „tysjónce“ i na šarpě, v šopce, na verandách (potyňcích). Ale sázeli a kopali brambory, mlátili obilí v šachetní stodole na placu. Prostě havíři uměli všechno a také o všem se bavili – o politice, o babách, o fotbale, ale hlavně „furt fědrovali“. Jako by těžké práce v dole měli málo, ještě se o ni bavili i na povrchu. A pořád

A děcka, synci i d'ouchy, hráli na „start“, na četníky a zloděje, hráli jsme u Sztanců i loutkové divadlo. Televize nebyla, rádio měl málokdo, - a když tak krystalku. Stará kolonie

byla plná zeleně, keřové i stromové. Zahrádky a šachetní políčka dotvářely její kolorit a folklor. Zcela ojedinělý byl ale výhled na šachtu, - pro mně to byl výhled na „sušské Hradčany“ a na to se nezapomíná. Čtenářům to může přiblížit kresba, vzniklá z malé nedokonalé fotografie.

Prožil jsem na Staré kolonii čtvrtinu svého života, své celé mládí. Ze Staré kolonie jsem šel studovat lesnictví do Prahy, a tam jsem jako student bydlel – hádejte kde – v koleji zvané „Stará kolonka“, neboli oficiálně „Studentská kolonie Letná“, kousek od Sparty. Zase jsem byl „kolonijok“. A aby toho nebylo málo, tak si moje rodina postavila chatu ve Stříbrné Skalici na Sázavě, tak i tato chata stojí v místech středověké kolonie horníků z dolu na stříbro. A havíř je dokonce ve znaku obce jak kope stříbro.

A to ještě nebyl konec mým koloniím. Za svého aktivního života jsem pracoval po deset let v tropických lesích Afriky, Asie a Ameriky, a hádejte kde jsem bydlel? No přece v bývalých koloniích britských (Indie), francouzských (Indočína) a německých (Tanganika), dnes zvaných rozvojovými zeměmi, tedy v dřívějších koloniích bývalých koloniálních velmocí.

Vážení čtenáři, dovolu mi na závěr úvodního slova uvést svůj osobní sentimentální povzdech.

Spadla mi Křístkova kolonie, spadla i moje Stará kolonie i s mojí mateřskou školou a též moje obecná škola U kolonie. Spadla dokonce i moje Studentská kolonie v Praze – musela uvolnit místo konečné stanici tramvaje a teď se tam bude dokonce stavět státní knihovna České republiky za dvě miliardy korun. A padly i britské, francouzské a německé kolonie. Všechny mé kolonie spadly.....

Ale už dost smutného sentimentu k dávné minulosti a vraťme se k živé současnosti.

Jsem přesvědčen, že tato kniha, věnovaná hornickým koloniím je velice záslužná. Pojednává sice o nedávné, ale už nikdy neopakovatelné, jedinečné a unikátní hornické historii a tak by si zasloužila i Oskara. Pomalu i rychle končí i ta naše Dukla. Proto patří naše velké díky autorům knihy, nakladateli, muzeu i nadaci, že nám ztvárnili a zachovali naše pěkné vzpomínky.

Šumně děkujeme!

Život ve Staré kolonii byl prostě nezapomenutelný a vryl se hluboko do paměti. Často se k němu vracím nejen ve svých vzpomínkách po celou dobu padesáti let, ale i ve svých četných publikacích, cestopisech, či televizních a rozhlasových pořadech včetně rozhovorů s novináři.

Po celé další tři čtvrtiny svého života, které jsem prožil po opuštění Staré kolonie, jsem jí byl tak nějak stále nablízku, i když jsem věděl, že už je zbouraná (po našim zbulaná). Krásné vzpomínky nikdy nevybledly a ani nemohly

A tak na úplný konec svého úvodního zamyšlení mi dovolu určitou nadsázku: Když se to tak vezme, není tou nejnovější kolonií v Suché sám Havířov? A věčnou kolonií, kterou nikdo nezbulá?

Váš synek z kolonie
Erich Václav

OBEČ SUCHÁ

Co říká pověst :

Hornický kraj mění dolováním svou tvář. Tak je tomu i v obci Suchá. Tam, kde kdysi bylo mírné návrší a dnes dolinka, stával prastarý strom. Pamatoval jistě, podle vyprávění našich babiček, několik staletí. Avšak ze světa odcházejí nejen lidé. I památný strom pozvolna umíral a odcházel vznešeně a důstojně, jak to jen stromy dokážou. Obec Suchá byla veliká svou rozlohou a páni radní se nikdy nemohli dohodnout, jak ji rozdělit, vždy se našel aspoň jeden, kterému návrh nevyhovoval. Až o rozdělení obce rozhodl umírající strom. Když mu začala schnout horní větev, směřovala k místu, které bylo pojmenováno jako Horní Suchá. Pak oschla prostřední větev a ta určila místo Prostřední Suché. Když nakonec uschla dolní větev ustanovila místo Dolní Suché. Všichni Sušané byli konečně s rozdělením obce spokojeni a na památný strom vzpomínají s vděčností podnes.

Historie Suché :

Původ názvu obce není dosud objasněn. Bylo by krásné věřit lidové pověsti, podle níž stála na mýtině osamocená suchá borovice a toto místo získalo název „Suchá polana“. Když borovice vlivem povětrnostních vlivů spadla, lidé ji spálili a kolem 13. století se na Suché polaně usadili, založili osadu a nazvali ji „Suchá“.

Podle regionálního uspořádání České republiky je součástí okresu Karviná, který svou historií, průmyslem a lidnatostí patří k nevýznamnějším v Moravskoslezském kraji. Obcí protéká říčka Sušanka, která ji dělí na severní a jižní část a v Havířově-Šumbarku se vlévá do řeky Lučiny.

Abychom pochopili vývojovou souvislost mezi historickým děním a současnými zvláštnostmi, obraťme pozornost k dávnější minulosti.

Počátky zdejšího osídlování spadají do období přibližně od druhé poloviny 13. století. Přilehlé obce jako Dolní, Prostřední a Horní Suchá vznikly podle zpráv na přelomu 13. a 14. století, neb později. Neznáme přesně časový údaj jejich založení, ale písemně můžeme doložit pouze dobu, kdy již existovaly.

Suchá se prvně připomíná z roku **1305** v soupise desátek biskupství Vratislavského. Do poloviny 15. století náleží zřejmě pod správu těšínských knížat.

Pokud šlo o území, jednalo se převážně o lesní-lánovou kolonizaci, založenou na vzniku sídel v lesnatém území a předpokládající řadové uspořádání budov podél potoka, cesty a jiné komunikační trasy či přírodní dominanty. Podíl lesní pokrývky byl v tu dobu jistě větší než dnes. Lány polí navazovaly v tomto sídelním typu přímo na obydlí a hospodářská stavení jejich majitelů. Měly často svahovou podobu, lemovanou ve zvýšených místech lesem. Obce tvořily vesměs drobná šlechtická panství. Správně podléhaly střediskovým vlivům města Těšína.

Po smrti těšínské kněžny Otky dne 18. září 1442 došlo k rozdělení majetku mezi její 2 syny Přemyslova a Bolka. Dolní, Prostřední a Horní Suchá připadly knížeti Bolkovi. Prvním šlechtickým majitelem byl před rokem 1471 Petr Kusý ze Suchej, který Horní Suchou právě v tomto roce daroval se souhlasem kněžny Anny Jiříku Hynahovi z Kornic, jinak též ze Stonavy. Později získal rovněž Dolní Suchou.

Fara se v Dolní Suché prvně připomíná už v roce 1447, kdy byla Suchá uváděna mezi padesáti farnostmi těšínského děkanátu, které odváděly tzv. „Svatopetrský halěr“ pro

arciděkanát v Opolí. Katolický kostel byl během reformace spravován evangelíky a v roce 1654 znovu předán katolické církvi. Tehdy zde také zanikla fara a Horní i Dolní Suchá se staly součástí karvinské farnosti. Dřevěný kostelík s věžičkou byl zasvěcen údajně „Všem svatým“. Protokoly z poslední čtvrtiny 17. století uvádějí, že uvnitř kostela byl jeden oltář, zdobená kazatelna a uprostřed křtitelnice. Kostelík sloužil až do roku 1774.

Horní a Dolní Suchou držela snad ještě v roce 1526 jedna majitelka, Anna ze Suché. Horní Suchou získali v polovině 16. století Preusnerové a od té doby se už osudy obou vsí vyvíjely samostatně. Horní Suchá byla později rozdělena na více dílů, jejichž majitelé se často střídali. Sledovat vlastnické vztahy v průběhu 16.-18. století by bylo proto poněkud složité.

Dolní Suchá :

Během druhé poloviny 16. století došlo k rozdrobení statku Dolní Suchá. Jednu část drželi Borkové z Roztropic, druhá se dostala do rukou drobných vladyckých rodů, a to když Petr Borlek odprodal po roce 1570 díl vsi tzv. „stateček“ Knoblochovým, Janu staršímu Roztkovi ze Bzí. Poněm se uvádí Kunderát Klesl z Boru.

Roku 1591 hospodařila na Dolní Suché paní Mandela Pelhřimova z Třanovic, manželka Mikuláše Vlčka z Dobré Zemnice a Hlučína. Krátce poté drželi Dolní Suchou další z rodu Vlčků, Jan (starší) a jeho bratr Mikuláš a kolem roku 1602 Kateřina Vlčková. Vlčkové drželi statek do roku 1620, kdy jej Kateřina prodala svému manželovi Petru Zajíčkovi z Hošťálkovic za 3000 zl. Z výčtu majetku, který tehdy k dolnosušskému statku náležel, se o něm poprvé dovídáme významné podrobnosti. K panství patřil dvůr se zahradami a sady, existovala zde krčma, v níž vrchnost čepovala pivo, mlýn a rozvíjelo se zde již rybníční hospodářství. Důležité je, že ve výčtu příslušenství statku je uveden také zámek a kostelík s kolaturou (farností).

Již za Vlčků z Dobré Zemice byl zřejmě v Dolní Suché vystavěn zámek, který se díky svému dalšímu majiteli zapsal do dějin těšínské reformace. K protestantství se dolnosušská vrchnost i jejich poddaní přihlásili již v 16. století a postupně získali pod svou správu zdejší kostelík. Odebrán jim byl až 26. března 1654, kdy jej náboženská komise uzavřela. Ještě dlouho poté však majitel statku Jan Rostek ze Bzí podporoval zdejší evangelíky. O prosazování katolické víry a udržování kostela pán Dolní Suché příliš nedbal ani později. Ve „Vizitační správě“ (prohlídka farnosti sledující činnost farnosti) z roku 1679 si vizitátor stěžoval, že kolátor (majitel panství), který má pečovat o kostel a škol je nedbalý.

Obyvatelstvo tady sice postavilo kapli, k zřízení školy však pro nezájem ze strany kolátora nedošlo. Po třicetileté válce (1648) přešla Dolní Suchá do rukou nových majitelů, kteří se zde poměrně často střídali. Vedle Heleny Pelhřimové, rozené Beesové z Chrostiny (ta držela panství zřejmě v 70. a pak opět v 90. letech, zde najdeme Marii Salomenu Mitmajerovou, Kočovské z Koykovic, opět z Rostky ze Bzí a další. Už na přelomu 17. a 18. století zřejmě došlo i k rozdělení Dolní Suché na několik dílů, držených odlišnými vlastníky.

Na dva díly byla Dolní Suchá rozdělena také počátkem 20. let 18. století, kdy zde proběhlo šetření berní komise. Podle jejich závěrů náležel k tzv. „Dílu Janosušovskému“, drženému od roku 1697 Janosušovskými z Vyšehradu, také dvůr, 8 rybníků, oprávnění vařit pivo a pálit kořalku.

K tzv. „Lhotskému dílu“, který odkoupili před rokem 1712 Lhoští ze Lhoty, patřil dvůr, mlýn, 11 rybníků, propinační právo k pivu a pálení kořalky. Dohromady bylo v celé Dolní Suché evidováno pouhých 75 poplatníků, z toho 2 mlynáři, 13 poddaných vysévalo, zatím co 7 poddaných drželo dobytek.

Drobné usedlosti v Dolní, Prostřední a Horní Suché byly tradičně zástavby po stránkách a návrších obcí. Jednalo se o karpatský typ domu v lokální formě těšínsko-slezské. Byl roubený s kamennou podezdívkou, sedlová střecha krytá slaměnými došky, které se vážou hustě po

celé střeše klasem dolů tak, že vytváří hladkou plochu. Později se doškové střechy pokrývaly lepenkou a natíraly térem. Prostor mezi trámy se vyplňoval mechem nebo vymazanou hlinou. Dům měl obvykle pouze síň, která byla uprostřed, jizbu a komoru. U nemajetných rodin byl v jedné polovině domu umístěn chlév. Vybavení jizby bylo jednoduché. V jizbě se vařilo, spalo, pracovalo, sloužila jako skladovací prostor pro různé pracovní nářadí.

Horní Suchá :

První písemné zmínky o obci pocházejí z roku 1305, kdy se Horní Suchá objevuje v seznamu platících desátky vratislavskému arcibiskupovi Jindřichu I. Jako Suchá Superior (vyšší nebo horní). S největší pravděpodobností jejími zakladateli byli benediktini, kteří sem byli pozváni těšínským knížetem Mieszkem I - Platonogim. Ten také stál u zrodu „Těšínského knížectví“, které vzniklo po rozdělení „Opolského knížectví“ a to kolem roku 1290, jako významná část tehdejšího Slezska. Od roku 1471 byla Suchá majetkem těšínských knížat z rodu Piastů. Další vlastnické poměry nebyly nikterak jednoduché. Mezi nejdůležitější zdroje obživy patřilo zemědělství, řemeslná výroba, zejména tkalcovství a přádelnictví.

Prvním kostelem v Horní Suché byl zřejmě dřevěný kostelík, nebo spíše kaple, vystavěná na konci 16. století uprostřed místního hřbitova, přibližně na místě, kde dnes stojí farní kostel. Na trámu uvnitř byl prý vrytý nápis „Tento kostelík byl vystavěn v letech 1592“ Ačkoliv kostelík byl zbudován protestanty, byl jim později odebrán a předán katolíkům. Neví se přesně kdy k tomu došlo, bylo to však zřejmě v roce 1654. Jak se však dovídáme z vizitačních protokolů, mše se zde vůbec nesloužily, kostel byl využíván pouze občas ke kázání. Okolo roku 1728 kaple zřejmě dosloužila. V roce 1774 byl v Horní Suché vystavěn nový dřevěný kostel, nahrazený později dalším, zřejmě již zděným a větším kostelíkem, vysvěcený 8. listopadu 1835 k počtě nanebevzetí panny Marie. Počátkem 60. let 19. století byla původní stavba rozšířena a v roce 1864 byl v Horní Suché slavnostně vysvěcen svatému Josefovi. V roce 1891 byl kostel přestavěn do přibližné podoby.

Za Beesů z Chrastiny byl na jedné části Horní Suché postaven zřejmě zámek, který se poprvé objevuje v kupní smlouvě ze 70. let 17. století. V polovině 17. století drželi jeden díl vsi Golikovští z Golikova. Druhá část Horní Suché patřila v polovině 17. století Harasovským z Harasova. V letech 1723-25 patřil k harasovskému dílu Horní Suché dvůr, mlýn, 20 rybníků a krčma s právem šenkovat vlastní pivo a kořalku. Dávky odvádělo vrchnosti 28 poddaných, z toho 5 sedláků, 7 zahradníků a 14 domkařů. Vedle zemědělství se v té době na hornosušském statku rozvíjela také řemeslná výroba.

Prostřední Suchá :

Vznikla okolo roku 1725 oddělením od Horní Suché, přesněji té části, kterou měl v držení rod Lhotských ze Lhoty. Právě v tomto roce se totiž Jan Jiří, snad dědic Karla Viléma, majitele dílu Dolní Suché, poprvé tituluje „ze Lhoty a Prostřední Suché“. Již v roce 1748 se jako vlastník nově vytvořeného statku uvádí Jan Josef jako „Sv. pán Saint Genius“ a po něm rychle za sebou několik dalších majitelů. Z období sv. pána Saint Genius máme na Prostřední Suché doklady o tzv. „volenstvích“, tedy drobných statečcích svobodných sedláků, kteří žili i na řadě jiných těšínských panstvích.

Jan Josef, svobodný pán Saint Genius odprodal např. Ondřeji Bystroňovi svobodnou zemi „Macurkovice“ a prodej potvrdil českým listem z roku 1752. Týmž způsobem získal svobodnou chalupu s pozemkem také Andres Taraba v roce 1775. Naproti tomu byl na Prostřední Suché vytvořen také „Zemský statek“, když Jan Kaschisnitz z Weinbergu koupil

několik zdejších usedlostí a přetvořil je v samostatnou držbu. Stateček pak prodal smlouvou, datovanou 20.7.1751. na Doubravě za 4 000 zl. Slezských a 7 200 zl. klíčného Janu Richardovi, sv. pánu Mattencloit.

Necelé půlstoletí po vzniku Prostřední Suché zde hospodařilo podle vrchnostenského urbáře z roku 1768 celkem 20 poddaných, většinou zahradníků a domkařů.

Historie obce Suchá :

První písemné doklady udávají vznik obce Dolní a Horní Suchá v roce 1305. První písemný doklad o existenci obce Prostřední Suchá je švabachem psaná křestní kronika, kde první záznam o křtu pochází z roku 1785. V tomtéž roce byla při místním kostele zřízená farní správa, ke které náležely všechny tři Suché. Fara stála na území Dolní Suché. Základní kámen k současnému kostelu byl položen roku 1875. Česká škola v obci vznikla roku 1787 při farním úřadu katolického kostela. O její stavbu se zasloužil velkostatkář z Dolní Suché Tomáš Kašperek. Škola byla zprvu jednotřídní a docházely do ní děti ze všech tří obcí. Škola byla určena pro děti z katolických i evangelických rodin. Školní kroniku vedl od r. 1879 František Sněgoň, důležitá postava školství v Prostřední Suché. Za jeho působení se z jednotřídky stala škola s pěti ročníky. Důsledkem polonizace území obce v šedesátých letech 19. století bylo, že polští evangelíci založili svou školu.

Rozloha obcí v hektarech :

Dolní Suchá	442,56
Prostřední Suchá	501,71
Horní Suchá	768,52
Celkem :	1712,79 hektarů

Foto české školy z roku 1836.

Pamětní deska založení „První české školy“ v Suché z roku 1787.
Deska se nachází na pamětním kameni u hřbitova v Prostřední Suché.
Kámen byl za německé okupace odstraněn, po válce znovu instalován.

Zvětšený nápis na pamětním kameni.

Pamětní deska k založení první české školy. Autory jsou František Malina a Ervín Suchánek.
Deska ze žuly se nachází u hřbitova v Prostřední Suché.

VZNIK KOLONIÍ

Vznik kolonií :

Celková dispozice domu se změnila v souvislosti s průmyslovým rozvojem ostravsko-karvinské aglomerace. Mnoho bývalých domkařů získalo trvalé zaměstnání.

Rozvoj železářství a posléze dobývání uhlí přivedlo do oblasti tisíce nových pracovníků, pro které se u šachet a průmyslových závodů budovaly speciální osady – hornické a dělnické kolonie.

První světová válka se na obcích projevila mj. nedostatkem pracovních sil, jelikož kvůli mobilizaci bylo mnoho mužů povoláno do boje. I místní doly měly problémy s nedostatkem pracovních sil a na čas musely omezit těžbu černého uhlí. Vojenský generální štáb se nacházel v Těšíně a jeho velitelem byl jmenován arcikníže Bedřich (v Bezručových básních markýz Gero). Bedřich prohlásil za „válečné území“ celé Těšínské Slezsko. Takřka na celém jeho území se rozmohlo i udavačství. Dle dobových záznamů měl udavač dostávat plat 70 korun měsíčně. Za protistátní činnost byli někteří odsouzeni i k trestu smrti. Popravy se vykonávaly při soudu v Moravské Ostravě. Dalšími jevy spojenými s válkou byly nedostatek, lichva, příděly potravin aj. Rozvoj obce nastal počátkem 20. století, když v roce 1905 započala výstavba šachty. Původní název šachty byl po samotném císaři KAISER FRANZ JOSEPH SCHACHT. V roce 1918 byl důl přejmenován na JÁMA SUCHÁ a v roce 1949 na DŮL DUKLA. V roce 1911 započala výstavba dolu František v Horní Suché. Výstavba šachet přinesla potřebu ubytování pro horníky. V okolí šachet začíná výstavba hornických kolonií. V souvislosti s tím vznikají další objekty, jako hospody vybavené sály pro různé akce, zakládají se různé spolky, nastává rozvoj tělovýchovy.

Roku 1909 byla započata stavba dráhy mezi Lazy a Dolní Suchou. Dráha, která sloužila převážně pro dopravu strojů, byla dostavěna roku 1910. Na podzim téhož roku byla zahájena stavba železnice mezi Suchou a Kunčicemi (dnes součást Ostravy), která byla dále propojena s Moravskou Ostravou. Dráha měřila 17 km a protínala obce Suchá, Šumbark (dnes součást Havířova), Šenov a Václavovice a končila v Kunčicích nad Ostravicí, kde již existovalo spojení s Moravskou Ostravou. Na stavbě dráhy i nádraží pracovali často lidé „nižší mravní úrovně“, proto byl posílen místní četnický sbor na čtrnáct lidí. Dráha Suchá-Kunčice byla zprovozněna 1. listopadu 1911. Následujícího roku se začala budovat dráha Suchá-Těšín (dokončena 1914, provoz zahájen 1. září 1914). Za první světové války sloužila dráha k převozu vojenského materiálu.

Vzhledem k nedostatku uhlí, který byl způsoben mobilizací pracovních sil, se mohli někteří muži vrátit, aby pracovali v dolech. Po konci války a po vzniku Československé republiky nastaly spory o tzv. Dolní (neboli Těšínské) Slezsko. Někteří Poláci se snažili připojit tuto oblast k Polsku, Češi naopak trvali na tom, aby patřila Československu. Podobné spory se vedly i v Prostřední Suché. Ty dokonce přerostly až v nekontrolovatelné bezvládní. Byla zřízena policejní komise, která měla chránit české obyvatelstvo před útoky Poláků. Poláci se domáhali nastolení diktátu nad Čechy, jejich milice obsadila i místní nádraží (1. listopadu 1918) a polský komisař dr. Tadeusz Michejda požadoval, aby zaměstnanci železnice složili slib věrnosti Polské republice. Polští teroristé zajali r. 1919 pět četníků, kteří sloužili na četnické stanici v Šumbarku, a zavraždili je. Zabili i několik dalších obyvatel. Čeští občané se chránili zřízením místních hlídek. Prostřední Suchá a Dolní Suchá ležely mezi Horní Suchou a Šumbarkem, tedy mezi obcemi, které měly polskou správu, proto jejich postavení bylo ještě obtížnější. Nepokoje trvaly až do 20. července 1920, kdy bylo Těšínské Slezsko rozděleno mezi Polsko a Československo. Spory natropily mnoho zla jak na straně české, tak na straně

polské. Vzhledem k tomu, že kronika byla psána Čechem, nedovíáme se o českých represivních akcích vůči polské národnosti.

Domobrana v Dolní Suché 1920.

Roku 1920 se obec dočkala i pošty a v roce 1926 byla postavena nová měšťanská škola. O rok později se obec dočkala nové radnice. Na správě obce se podílely obě národnosti.

Foto měšťanské školy v Prostřední Suché.

Měšťanská škola v Prostřední Suché z druhé strany.

Jedna z prvních autobusových linek byla zavedena roku 1929, kdy bylo Ondřeji Sikorovi povoleno provozování autobusové dopravy z Dolní Suché do Bludovic.

Po podepsání Mnichovské dohody došlo k okleštění Československa a Poláci si opět začali nárokovat Těšínské Slezsko. Dne 10. října 1938 vyslalo Polsko svou armádu, aby zabrala území Těšínska. V obci Prostřední Suchá zabrali Poláci obecní i poštovní úřad. Polská vláda nechala vylepit plakáty, které hlásaly připojení Těšínského Slezska k Polsku, rušení českých škol, zavedení polské měny apod. Omezil se i život českých spolků. Byl likvidován majetek obce i majetek místních hasičů. Polská správa obce potlačovala používání české řeči, kupř. za pouhý pozdrav „Nazdar!“ byla vyměřena pokuta 5 zlotých a návdavkem facka od vojáka.

Řada čechů, kteří nesouhlasili se zábořem, se musela vystěhovat

Druhá světová válka dala obrovskou ránu nacionalistům a dnes jsou bezproblémové česko-polské vztahy.

Po druhé světové válce byl v obci ustanoven městský národní výbor.

Typické stavení kovozemědělce.

I takto vypadalo stavení kovozezemědělce s jedním z prvních traktorů.

Uhelný průmysl se začal rozvíjet od první poloviny 19. století. Podle tradice uhlí našel rolník, který se chtěl na poli ohřát. Proto rozdělal oheň a kolem naskládal černé kameny, které našel na poli. Když poznal vlastnosti „Černého kamene“, udělal stejný pokus doma. Poté podal zprávu uhlířům. Potud pověst.

S příchodem techniky a zdokonalování strojů se těžba rozšiřovala, což mělo za následek stěhování lidí ze vzdálenějších obcí blíže k Dolní, Prostřední a Horní Suché.

Nejdříve horníci bydleli na vesnici, často velmi vzdálených od šachet či dolů. Vstávali časně ráno, mnohdy již ve tři hodiny, aby byli včas v práci. Někteří chodili pěšky hodinu i více, nejeden horník vycházel z domu již před východem slunce a vracel se po jeho západu. (jen pro přirovnání, na Jámě Suché pracovali havíři až zpod Prašivé, z Řeky, Komorní Lhotky, Domaslavic a podobně).

V roce 1902 prodal místní velkostatkář celé své panství majitelům dolů Orlová-Lazy bratrům Gutmannům. Tito začali na tomto území s průzkumnými vrty. Po těchto přípravách bylo započato s hloubením Jámy Suchá, nacházející se na okraji katastru obce Dolní Suchá.

Pro ubytování horníků a jejich rodin začaly důlní podniky již před první světovou válkou stavět kolonie s domy pro horníky, dělníky a úředníky v bezprostřední blízkosti dolů. Na území Dolní Suché byla postavena kolonie 16 domků převážně pro úředníky a techniky. V rozmezí let 1909-1923 byly stavěny domy pro horníky. Závodní kolonie se stavěly obvykle v blízkosti dolů a jiných průmyslových závodů. Poloha hornických kolonií nebyla vždy výhodná po stránce dopravní. V řadě hornických osad byly potíže s kanalizací a zásobování s vodou, vážla údržba a modernizace domů. Bytové poměry hornických zaměstnanců byly diferencovány podle společenského a sociálního postavení v procesu výroby, což vedlo k podstatným rozdílům v bydlení mezi domy dělnické a úřednické kategorie.

Domy stavěla společnost „Kamenouhelné doly Orlová-Lazy“ v kolonii „U Nádraží“ v Prostřední Suché a v kolonii zvané „Nová Sušská“. Kromě těchto závodních osad byla podnikem vystavěna řada dělnických a úřednických domů rozptýlených mezi soukromými domy.

Jáma Suchá měla celkem 3 kolonie.

- kolonie u Jámy Suchá
- kolonie u nádraží v Prostřední Suché „Stará“ zvaná též Gutmannská (byla největší).
- kolonie Nová Sušská

Pojmenování částí obce Prostřední Suché:

Část obce od tratě do středu obce, kde se nacházel dvůr neboli velkostatek se nazývala „Folwarczek“.

Od tratě západně k lesu, směrem k hostinci „Vojtanka“, cesta k lesu až po hraniční cestu na osadě „Kašpárkovice“, zpět ku trati se nazývala „Příkopy“.

Od uvedené cesty od tratě k lesu, kde se na pravé straně nachází kolonie Jámy Suché až po školu a hranicím Horní Suché směrem východním se jmenovala „Starý svět“.

Od hranice „Příkopů“ a „Starého Světa“ ku hranici Karvinské, kde se rozprostírají kolonie jámy Honenegger a jámy Barbory je pojmenována „Podlesí“.

Popis obce:

Obce Dolní, Prostřední a Horní Suchá leží ve Slezsku, v knížectví Těšínském, okresu Fryštátském, cca 15 km západně od Českého Těšína.

Nadmořská výška:

Obec je cca 300m nad hladinou moře.

Poloha:

Poloha obcí má mírné zvlnění. Vyšších kopců není ani v okolí. Otevřená krajina skýtá pohled na oblíbené Beskydy.

Vodstvo v obci:

Nejnižšími polohami obce protéká říčka zvaná „Sušanka“. V létě jen málo vody řečištěm protéká, avšak v době tání sněhu nebo po silných deštích bývá vody plné řečiště. Veškerá potřebná užitková a část pitné pro domácí účely se čerpá ze studní, které mají hloubku 10-30m.

Podnebí:

Nejvyšší letní teplota dosáhla v roce 1920 „40°C“, nejnižší byla zaznamenána v roce 1928 „-30° C“.

ANALÝZA VÝSTAVBY DOMŮ V KOLONIÍCH DOLNÍ, PROSTŘEDNÍ A HORNÍ SUCHÉ

Přehled hornických kolonií:

administrativní příslušnost	počet hornických kolonií v letech			
	1850-1890	1891-1918	1919-1929	celkem
Ostrava	28	14	6	51
Karviná	4	13	7	24
Orlová	5	19	4	28
Petřvald	6	4	2	6
Doubrava	1	4	1	6
Suchá D+P+H	-	4	2	6

Obec	počet obyvatel v jednotlivých letech					
	1880	1890	1900	1910	1921	1930
Dolní Suchá	944	1117	1451	2237	2603	2703
Prostřední Suchá	860	1101	1467	3052	4237	4783
Horní Suchá	1479	1532	1677	1998	3561	3805

Analýza výstavby hornických kolonií v Suché :

rok výstavby	číslo popisné	ZN	název kolonie	počet domů kolonie - obecní
--------------	---------------	----	---------------	--------------------------------

Dolní Suchá

1908	250,251,31,33,63, 230,231,232,246, 170,171,195,206, 220,262,172	DK	Dozorecká kolonie	16
------	--	----	-------------------	----

Prostřední Suchá

1909	213,214,215,216, 217,218,219,220, 221,222,223,224, 225,226,227,228 229	SK1	Stará kolonie	11	6
			jiné obecní domy		
	230,231,232,233, 234,235,236	KK1	Kuběnova kolonie	7	
	237,238,239,240, 241,242,243,244, 245,246,247,248, 249	SK2	Stará kolonie + školka	13	

rok výstavby	číslo popisné	ZN	název kolonie	počet domů kolonie - obecní	
1911-1913	250,251,252,253, 254,255,256,257, 258	KK2	v roce 1913 již stál dům č.254 (možná již dříve v roce 1911	9	
1919	259,260,261,262, 263,264,265,266, 267,268,269,270,1	BK	Buriánova kolonie	13	
po válce 1919	289,290,291,292, 293,294,295,296,	SK3	Stará kolonie	4	4
1923	297,298,299,300, 301,302,303,304, 305,306,307,	SK4	Stará kolonie	6	5
1920	308,309,310,311, 312,313,314,315, 316,317,318,	NK1	Nová kolonie	11	
1923	327,328, 379	NK2 DN	Nová kolonie dělnická noclehárna Jámy Suché	2 1	

Horní Suchá

rok výstavby	číslo popisné	ZN	název kolonie	počet domů kolonie - obecní	
1914-1918	283,284,285,286, 287,288,	DK	Dozorecká kolonie	6	
1919	249,250,251,252, 253,254,255,256, 257,258,259,260, 261,262,263,	BK	Buriánova kolonie v Horní Suché	15	
1914-1915	239,240,291,292, 293,294,295,296, 297,298,299,300, 301,302,303,	ČK	Červená kolonie	15	
1920-1925	325,326,327,400, 417,426,422,333, 452,435,472,494	NK	Nová kolonie (Bílá(	12	
1930	411,412,413,	PD	Penzijní domy	3	

Celkem

141 18
Σ 159 domů

Z toho : 23 úřednických domů
 127 dělnických domů
 9 dělnických + úřednických domů

Σ 159 domů = 516 bytů

Legenda: DK - Dozorecká kolonie ČK - Červená kolonie
 SK - Stará kolonie KK - Kuběnová kolonie
 PD - Penzijní domy NK - Nová kolonie
 BK - Buriánova kolonie DN - Dělnická noclehárna

DOLNÍ SUCHÁ:

Mapa :

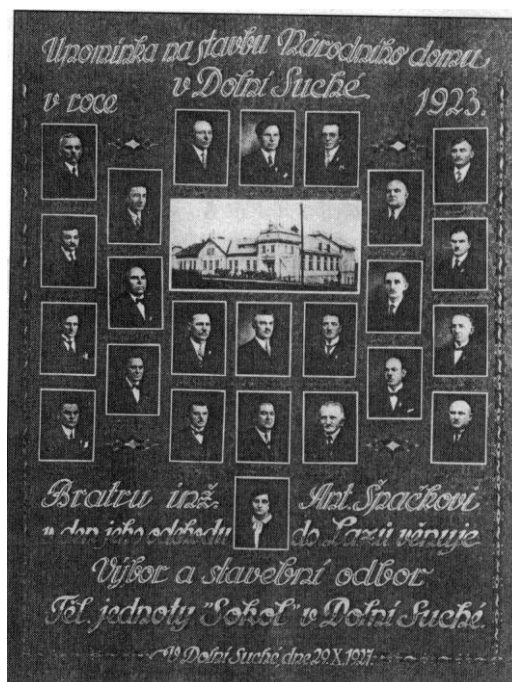
Národní dům v Dolní Suché – rok 1923 :

Národní dům vznikl přístavbou k hostinci. Na jeho stavbu museli bratři a sestry ze Sokola skládat korunku ke korunce.

Národní dům v Dolní Suché.

Upomínka na stavbu Národního domu v Dolní Suché 1923.

K hospodě pak vlastníma rukama přistavěli podstatně větší objekt, v němž byl sál s balkonem a neméně velkým jevištěm, druhým největším na Těšínsku. Pod jevištěm byla dosti velká tělocvična. Směrem k potoku za Národním domem bylo cvičiště, vybudované

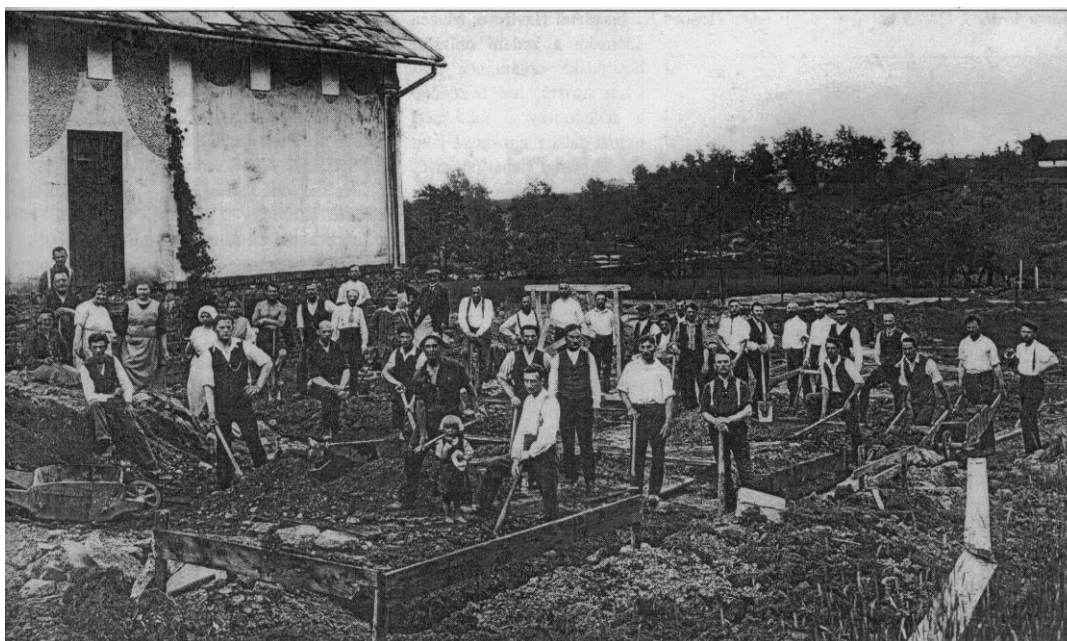
stejným stylem – lopatami, kolečky a hlavně ochotnými rukama. A to vše za dobu, která je v současnosti potřeba na vyřízení stavebního povolení.

V letošním roce (2006) je to právě 87 let, co 20.července 1919, tedy necelý rok po válce, pořádá VI. Okrsek Sokolské župy moravskoslezské v Dolní Suché veřejné cvičení.

Dobový plakát z roku 1919.

Foto ze stavby Národního domu v Dolní Suché.

Co v těch 87 letech členové Sokola a občané Dolní Suché prožili, to by se do vzpomínkového článku nevešlo. Dnešních dnů se nedožilo nejen mnoho sester a bratří, nepřežil ani v roce 1923 postavený Národní dům. Ten byl zbourán v padesátých letech v důsledku důlní činnosti OKD.

Těšínské listy, ročník 1999 č. 3.

Ing. Miloň Bura

V Dolní Suché se nacházela česká obecná škola, v jejímž objektu se nacházela i mateřská školka. V obci se nacházela i polská škola, která časem zanikla. Zbytek obce byl tvořen rodinnými domky různé velikosti. V obci se nacházely hospody Balon, Šipula, Křístek (U ježibaby), Zlatý roh (Ožana) a Národní dům, ve kterém se nacházelo kromě hospody i kino s jevištěm pro divadlo, kuželna, tenisový kurt a hřiště pro sportovce, na kterém byla i veřejná vystoupení. Byl to na tehdejší dobu velmi překrásný areál pro mnohonásobné využití. V blízkosti Šipulovy hospody bylo hřiště AFK Suchá jak pro kopanou, tak pro lední hokej. Po druhé světové válce byl u šachty postaven dřevěný kulturní dům, nahrazený později zděným kulturním domem u podniku.

Obecná škola v Dolní Suché s učitelským sborem a jejich podpisy – 1946.

*na Dobru
A. Džedo
Bor. Sokolov
Jiřina Svatošová
Marie Kluová*

V obci Dolní Suchá se nenacházely typické hornické kolonie. Většina obyvatel bydlela v rodinných domech různé kategorie. Výjimku tvořilo okolí šachty, kde postupně vznikla úřednická kolonie, později vojenský areál pro příslušníky PTP (pracovně – technické prapory), který později sloužil k ubytování brigádníků. Naproti tohoto areálu bylo postaveno několik finských domků a také zděných domů, ve kterých bydleli horníci s rodinami. Poslední stavbou byl ubytovací prostor pro brigádníky Bučina.

ÚŘEDNICKÁ KOLONIE V DOLNÍ SUCHÉ

Úřednická, nebo též dozorecká kolonie se nacházela severně od Jámy Suchá v Dolní Suché po levé straně silnice směrem na Lazy a Orlovou. Tvořily ji zděné dvojdomky – viz obrázek pod mapou. Jak již uvádí název, bydleli v ní technici a úředníci Jámy Suchá. Součástí dvojdomku byl i kus zahrady pro různé využití.

Mapa úřednické kolonie z roku 1941.

**Famílie rodu Pieczků z Dolní Suché.
V pozadí vlevo úřednická kolonie, vpravo jáma Suchá.**

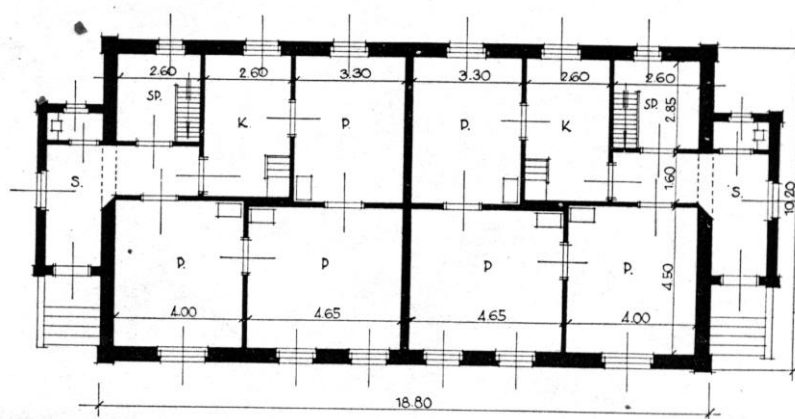

Domky v Úřednické kolonii u Jámy Suchá.

Půdorys domků Úřednické kolonie u jámy Suché“ v Dolní Suché.

Dům administrativního úředníka pro dvě rodiny. Starší typ.

OSADA KAŠPÁRKOVICE

Statek a ves patřily těšínskému měšťanovi Tomáši Kašpárkovi. Ležely, jak se uvádělo, na říčce z Životic (dnešní Sušanka). V roce 1690 koupil statek Kašpar Rytíř Rostek, který jej prodal Jiřímu Ohmovi, sv.p. Janušovskému. V roce 1780 koupil statek těšínský občan Josef Weber a ten jej 1. ledna 1782 prodal Tomáši Kašpárkovi. Kašpárek založil v roce 1788 osadu Kašpárkovice, čítající 32 domovních čísel.

V dolnosušském statku stála zámecká budova, 3 mlýny, pivovar a dvě hospodářské budovy. Byl zde dřevěný kostel sv. Jana Křtitele, s lokálním kaplanstvím podléhajícím karvinskému děkanství. Duchovní péči vykonával kaplan pro obce Dolní, Prostřední a Horní Suchou. V obci byla katolická škola.

Osada Kašpárkovice se nacházela na severovýchodní straně Dolní Suché v prostoru za dolem Jáma Suchá. Byla tvořena rodinnými domky, ve kterých bydleli převážně tak zvaní kovozemědělci, což byli horníci, kteří po směně obhospodařovali své menší polnosti, zahrádky. Pro svou potřebu chovali krávu, kozu, slepice, králíky, kozy a někteří i prase.

Pohled na osadu Kašpárkovice.

**Osada Kašpárkovice v Dolní Suché v době jejího zániku.
Pohled od Dolu Dukla.**

Na obrázku vpravo část rodinných domků osady Kašpárkovice, v levé části výstavba kalových nádrží pro úpravnu uhlí Dolu Dukla.

Durčák Karel u obchodu v osadě Kašpárkovice.

Jiný pohled na Kašpárkovice.

Dům rodiny Bailottich v osadě Kašpárkovice.

Pohled na Důl Dukla z Kašpárkovic z roku 1973.

Kašpárkovice, hostinec Seibrt 1916.

Prostor mezi doly Dukla, František a Barbora.

V tomto prostoru se nacházely kromě Kašpárkovic i hornické kolonie Buriánova, Kuběnova, Stará, Mexiko, Nový York.

Foto občanů na statku 1941.

Druhá řada třetí zprava Karel Olšar,
budoucí páter a kanovník Metropolitní kapituly Svatého Víta v Praze

První řada třetí zprava Karel Bailotti,
budoucí báňský inženýr a děkan Vysoké školy Báňské, fakulty Báňského strojnictví v Ostravě

Kolonie postavené společností „Kamenouhelné doly Orlová-Lazy“:

Jáma Suchá (důl Dukla) měl tři hornické kolonie:

1 – Dozorecká kolonie u Jámy Suchá

Byla postavena v letech 1909-1923. Kolonie měla 13 domů + 3 podnikové vilky.
Domy byly postaveny po levé straně bývalé silnice ze Suché do Orlové, přímo naproti areálu podniku. Kolonie byla postavena na důlním ohradníku a proto dlouho odolávala důlním vlivům.

2 – Stará kolonie u nádraží v Prostřední Suché

Nazývaná též „Gutmanská“ nebo kolonie „U nádraží“.
Byla největší kolonií závodu jámy Suchá. Postavena byla v letech 1908-1924.
Původně měla 35 domů + 15 obecních domů. Kolonie se nalézala cca 100 m na sever od železniční stanice v Prostřední Suché a cca 1000 m na jihovýchod od těžní jámy Suchá.
Vlivem důlních vlivů byla silně devastována a později zcela zanikla.

3 – Nová Sušská

Známejší pod názvy Nová kolonie a Nový Svět. Dělicí čarou mezi těmito částmi je silnice od Dělnického domu do Havířova. V letech 1920-1923 bylo postaveno 13 jednopatrových domů. V části „Nová kolonie“ pak postupně byly stavěny vícepatrové domy a v části „Nový svět“ byla postavena osada finských domků. Kolonie leží cca 1600 m na jih od dolu Dukla. Jelikož kolonie „Nová Sušská“ leží mimo důlní vlivy, jsou domy poměrně zachovalé.

HORNICKÁ OSADA U JÁMY DUKLA V DOLNÍ SUCHÉ

Hornická kolonie u Jámy Suchá byla tvořena brigádnickými domovy, které dříve sloužily praporům PTP – (pracovně technický prapor), ve kterém sloužili tak zvaní nespolehliví občané – kteří pracovali na šachtě. Po zrušení PTP byli v těchto objektech ubytováni brigádníci, kteří měli krátkodobé závazky. Později se na druhé straně silnice postavilo několik finských domků a také jednopatrové ubytovací domy, ve kterých již bydleli stálí pracovníci s rodinami.

Pohled na finské domky a část brigádnického domova.

Jiný pohled o něco později.

Fotografovi se podařil husarský kousek, když míč zachytil jako na těžní věži.

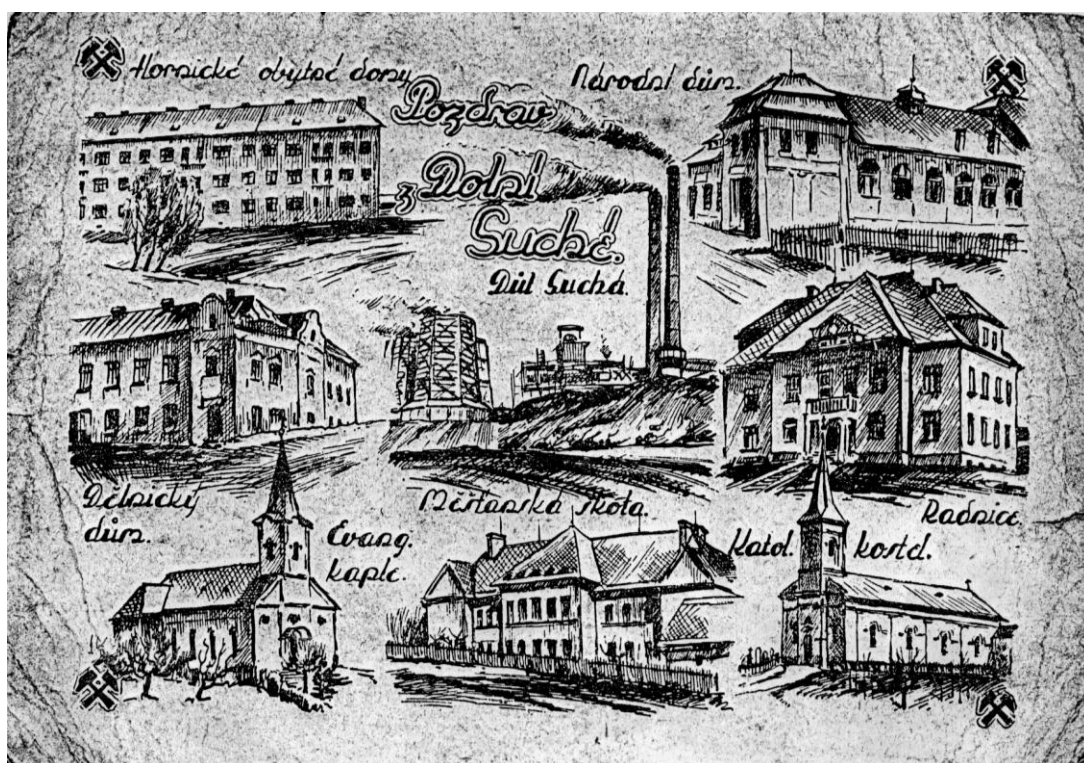
Na obrázku vlevo „Brigádnický domov“, na něho navazuje jídelna a kantýna (v těchto přízemních objektech je dnes autoservis). Těchto jednopatrových objektů bylo více. V prostoru mezi těmito ubytovacími objekty byl 25 metrový bazén a hřiště na odbíjenou. Vpravo finské domky a za nimi modernější ubytovací domy pro brigádníky.

Přehrada pod šachtou sloužila k rekreaci a rybářům jako náhrada za rybníky, které byly použity jako kalové nádrže. Rybníky kolem řeky Sušanky se z tohoto zásahu dosud nevzpamatovaly.

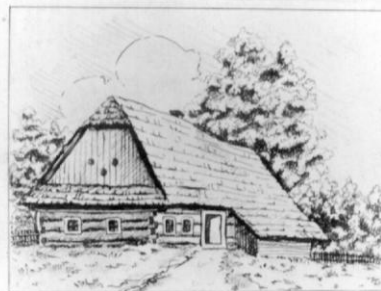
Bazén na brigádnickém domově u jámy Suchá.

Pozdrav z Dolní Suché.

Překrásné dobové obrázky škol v Suché 1787 – 1937.

**150 LET ČESKÉ
ŠKOLY**

1787

**V SUCHÉ NA
TEŠÍNSKU.**

1937

PROSTŘEDNÍ SUCHÁ :

Obec Prostřední Suchá měla nejvíce hornických kolonií. Bylo to dáno polohou mezi dolem Jáma Suchá v Dolní Suché a dolem František V Horní Suché.

Byly to tyto hornické kolonie :

Stará kolonie, Buriánova kolonie, Kuběnova kolonie, Nová Sušská kolonie (Nová kolonie + Nový svět).

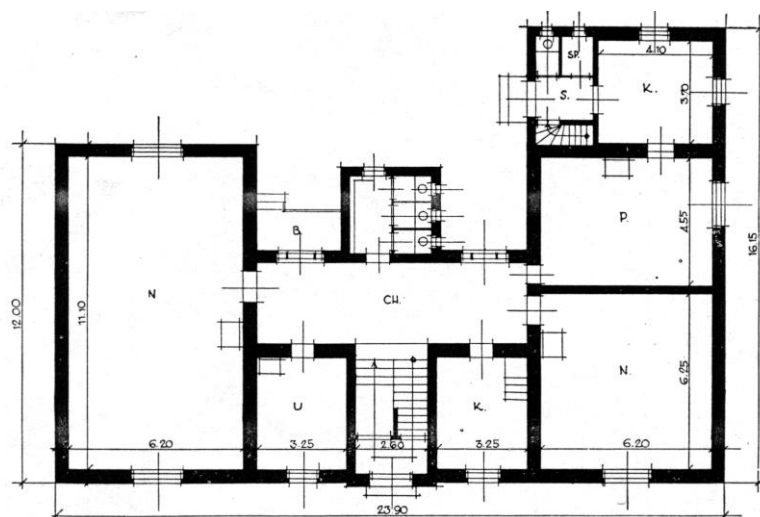
Dělnická noclehárna jámy Suchá v Prostřední Suché.

V této budově později vznikla tzv. Gricova škola (ředitel Gric)

Přízemí hořejší noclehárny.

U – umyvárna, B – balkon, Sp – spíže

STARÁ KOLONIE

Stará kolonie se nacházela v katastru obce Prostřední Suchá v blízkosti vlakového nádraží a vleček Jámy Suchá a dolu František v Horní Suché. Kolonie byla přibližně uprostřed rozdělena hřištěm – pláckem, na kterém vyrostlo mnoho velmi dobrých a známých fotbalistů. Hřiště bylo ohrazeno na jedné straně mateřskou školou a na druhé straně šachetní stodolou. V kolonii se nacházely hospody Vojtanka a U Dzičky, obchod Kuzník a řezník Kubečka.

Původní nádraží v Prostřední Suché.

Fotbalisté AFK Suchá.

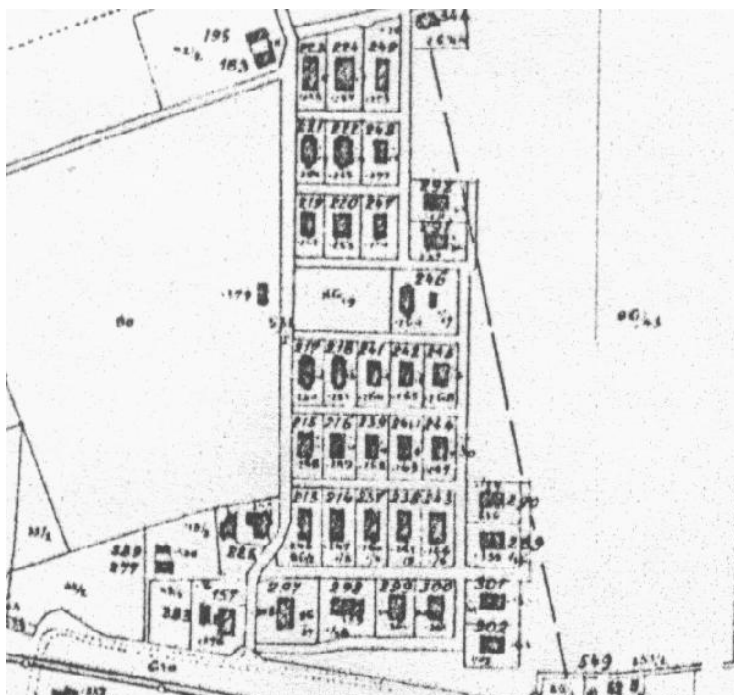
Fotbalisté AFK Suchá, z nichž mnozí vyrostli ve Staré kolonii. V lesíku naproti hospody Šipula v Dolní Suché se nacházela pumpa, pod kterou se po zápase hráči myli.

(Foto po zápase doma s Fryštátem – vyhráli 3:2)

Na obrázku zleva:

Stojící : Hospodář V.Vojdyla, Menti – Karel Křístek, Zdeněk Stanczo, Pastušek – Atik,
L. Ryška, J Stébel, Sl. Konečný, Miročš – J. Ryška, V. Valica,
V pokleku : J. Zelina, V. Studický, J. Studnický, M. Vincour, M. Princ.

Mapa Staré kolonie z roku 1941.

Typické domky ve Staré kolonii (1942).

V popředí Studnický Vilém, Za ním Miloš Ryška.

Typický vchod do domku ve Staré kolonii.

Domky byly z červených pálených cihel, před vchodem nechyběla typická lavička.

Před vchodem stojí manželé Marie a Jan Studniční.

Dům č. 223 ve Staré kolonii, kde bydlel Erich Václav v letech 1941 – 1949.

Mateřská školka – Stará kolonie – Prostřední Suchá.

Hospoda Vojtanka a obyvatelé Staré kolonie.

Důl Dukla – Pohled z horního konce „Staré kolonie“ 1953.

Obchod Johana Kafky.

Stařík – frajer, povídka :

Můj stařík František ze Staré kolonie byl člověk užitečný pro všechny sousedy. Posekal obilí i jetel, naštípal dříví, spravil plot, zabil i zpracoval prase při zabíjačce. Nečekal odměny, někdy to bylo za „zaplat' pámbuh“, jindy „za pulke“.

Stařík byl zároveň i vášnivý hasič ověřený diplomem za 33 let věrné služby v místním hasičském sboru, - „fajermoni“ se jim říkalo.

Jednou přišel domů před noční šichtou z hospody od Vojtanky, kam chodil na „pulke či achtlik“ a lehl si v kuchyni na lavici. Protože měl těch achtliků více, tak si zdříml.

„Francek stovej a id' na na tum šichte“, budila ho starka.

Stařík zabručel: „Ní, něidym, na Gutmana se vy.....“, a dřímал dál.

Stařík František Václav , obyvatel „Staré kolonie“.

Můj táta, jeho prvorozený syn dostal ale nápad. Vyšel na verandu a zvolal: „Mamo, kaj to gore, je to na Kašparkovicach nebo už v Lazach“? Stařík jak to slyšel, okamžitě vstal, zřejmě už vystřízlivělý a dal příkazy:

Přineste hasičskou helmu (vždy ji měl naglancovanou Sidolem), a pás se sekerkou. Opásal se a šel se na verandu podívat, „kaj to gore“.

Všichni ostatní se mezitím někam vytratili, protože samozřejmě nikde nehořelo. Stařík, když to zjistil, tak pochopitelně začal od plic nadávat: „Vy přeruni jedni, tak mě vykivat“. Ze tmy se vynořila starka a řekla mu: „Francek, tak už id' na tum šichte, bo moš pjynt' děcek“. Stařík s vyhrožováním, že si to ráno se všemi srovná, nakonec na šichtu šel. I v hasičské helmě a sekerou za pasem.....

Ale ráno nikoho „nesrovnal“, vždyť měl přece nejen hornickou, ale i hasičskou čest.

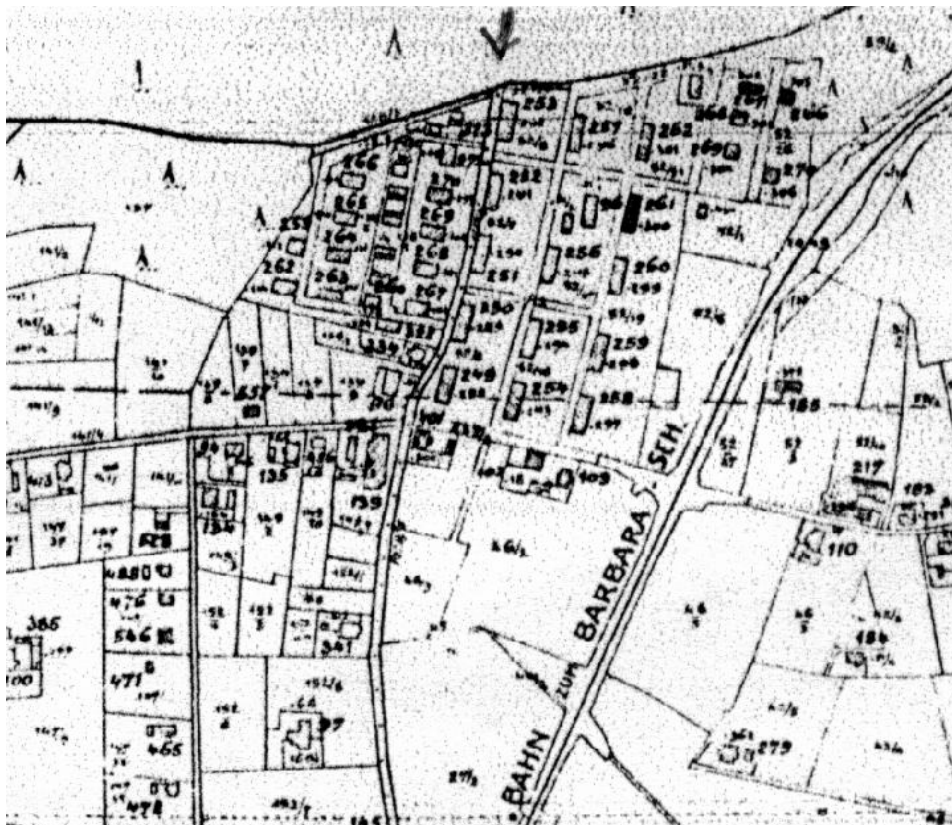
Tož i takovi lidé „mješkali“ na Staré kolonii.

BURIÁNOVA KOLONIE

Byla nazvána podle majitele hospody a obchodu v této kolonii. Nacházela se na severovýchodním okraji Prostřední Suché. Hraničila s Karvinou a Horní Suchou. Buriánova kolonie byla rozdělena silnicí mezi obce Prostřední a Horní Suchá.

Dělicí čáru označuje šipka. Vznikaly tím také komplikace, protože popisná čísla byla totožná a často byla blízko sebe.

Mapa Buriánovy kolonie.

Buriánova kolonie.

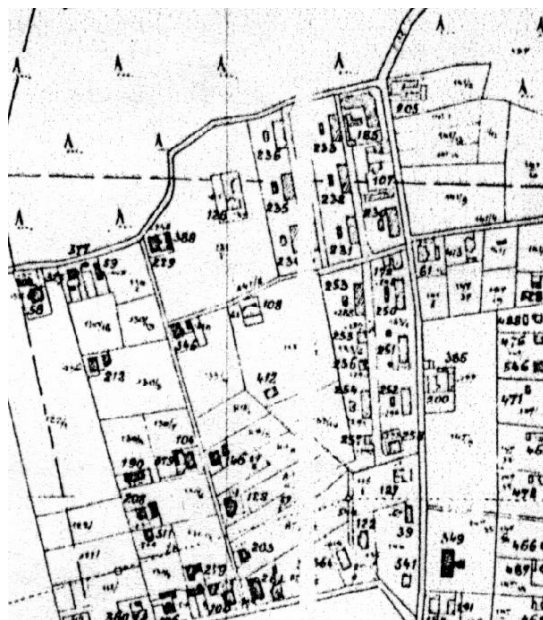
Klub důchodců.

KUBĚNOVA KOLONIE

Byla pojmenována podle majitele hospody s velkým sálem, kinem a obchodem.
Nacházela se rovněž na severovýchodním okraji Prostřední Suché, v prostoru mezi Kašpárkovými, Lazy, Karvinou a Buriánovou kolonií.

Mapa Kubienovy kolonie

Kuběnova kolonie, holé místo kino „U Kuběny“.
kde dříve stávalo kino, které již bylo zbouráno. Foto od lesa od Karviné.

Hornická kolonie.

NOVÁ KOLONIE (NOVÁ SUŠSKÁ)

Dřívější název „Nová Sušská“. Sestává ze dvou částí a to „Nová kolonie“ a „Nový svět“. Nachází se dodnes na jihovýchodním okraji Prostřední Suché. Je tvořena většinou dvoupatrovými, dvou až tří vchodovými domy. Na každém patře jsou dva byty.

Snímek části Nové kolonie + Nový svět.

Nová kolonie se nachází vpravo a Nový svět vlevo od dělicí silnice.

Silnice dělí kolonii na dvě části. Vlevo, starší část nazvaná „Nový svět“, vpravo, „Nová kolonie“. Na této fotografii ještě není silnice z Prostřední Suché do Havířova. Tato byla vybudována později a podél ní se nachází Rekultivace, bývalá plynárna a dále nákupní středisko s obchody Kaufland, OBI, OKAY, apod.

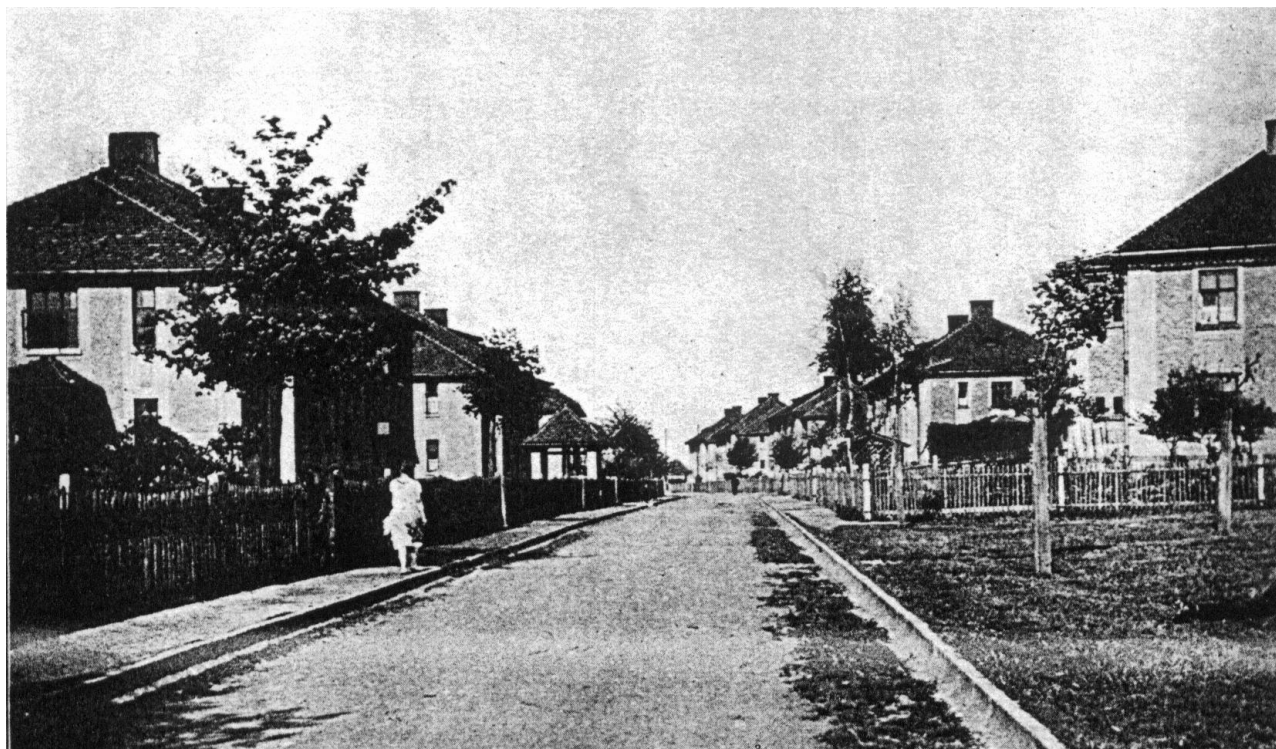
Nová kolonie, část „Nový svět“ :

Dělnická kolonie „Nový svět“ je tvořena zčásti jednopatrovými domy a zčásti finskými domky. Kolonie existuje dodnes. Nachází se rovněž na jihovýchodním okraji Prostřední Suché. Zděné domy jsou jednopatrové, každý dům má 8 bytů. Byty jsou dvou a třípokojové

Finské domky jsou situovány severněji od zděných domů a každý finský domek má dva samostatné byty. Domky mají lokální topení, vodovod a kanalizaci. Finské domky jsou zčásti podsklepené, kde se nachází sklad paliva a malý sklep na skladování brambor a zeleniny. U každého finského domku je malá zahrádka, kterou obyvatelé využívají k různým účelům a to jak pěstování ovoce a zeleniny, tak k rekreaci. Každý finský domek má předzahrádku, která je ve většině případů okrasná. K mnoha domkům je přistavěna garáž.

Dnes je používán místo názvu „Nová Sušská“ název „Nová kolonie“.

„Nová kolonie“, část „Nový svět“ v Prostřední Suché.

Nový Svět se svými obyvateli – foto z roku 1942.

První zleva V.Valica

Rodina Valicova - starší foto.

První zleva V.Valica

„Nová kolonie“, část „Nový svět“ v roce 2006.

„Nová kolonie“, část „Nový svět – finské domky“ v roce 2006.

HORNÍ SUCHÁ :

Celkový pohled na obec. Fotografováno z továrního komína v roce 1938.

Zámek v Horní Suché v roce 1946.
Dnes je na jeho místě nákupní středisko.

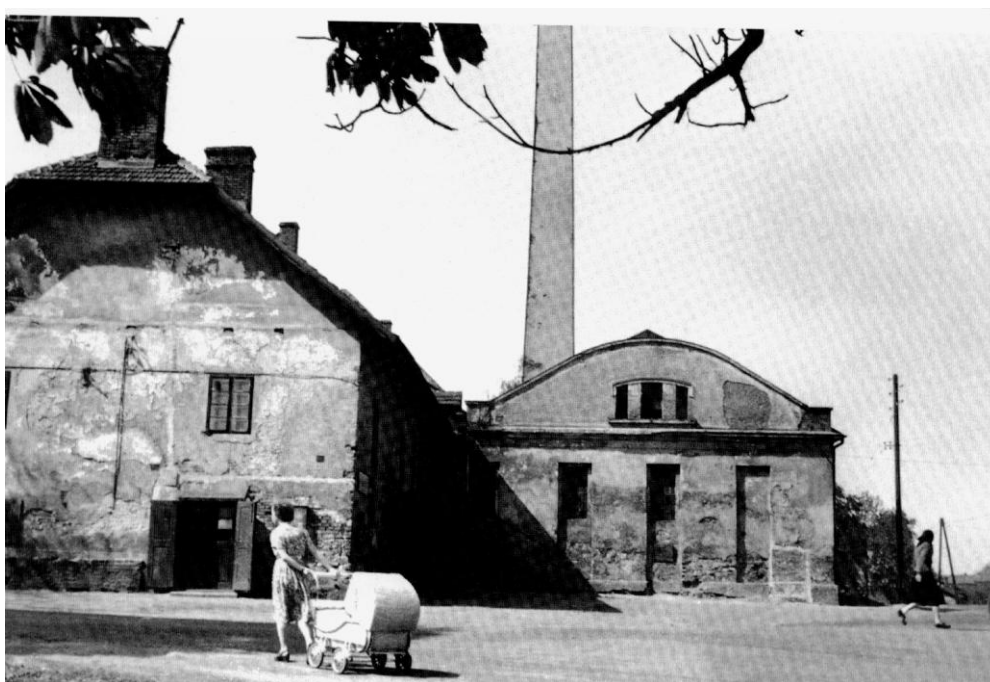

Počátkem 19. století byla koupena hrabětem Janem Larischem a připojena ke statku Fryštát. Horní Suchá se nevyznačovala jen kvalitním a rozsáhlým zemědělským územím, ale již v první polovině 19. století se stala středem průmyslové výroby. Podnikaví a ekonomicky zdatní Larisch-Mönnichové se úspěšně věnovali na karvinském panství zvláště pivovarnictví,

lihovarnictví a rozhodli se založit podnik na výrobu cukru. V roce 1832 byla zahájena výroba a v roce 1839 byl tento cukrovar znám po celé monarchii. Tento cukrovar navštívil dokonce arcivévoda Karel František. V roce 1877 bylo v cukrovaru zaměstnáno až 300 dělníků. Od druhé poloviny 19. století obrátili majitelé hornosušského statku pozornost na těžbu uhlí. Po úspěších s dolováním uhlí na závodě v Karvině otevřela jejich společnost nový důlní podnik přímo v Horní Suché. Těžní a větrná jáma arcivévody Františka byly založeny v roce 1911. Na závodě bylo ve 20. letech zaměstnáno přes 750 horníků, techniků a úředníků.

Pro zaměstnance jámy František byly postupně důlní společností vybudovány na čtyři desítky domů s 200 byty pro úředníky a horníky, které stály jak v koloniích, tak mezi obytnými domy soukromníků v obci.

**Budova bývalého cukrovaru z období po druhé světové válce.
Vlevo od ní se nacházel obchod s kožešinami.**

HORNICKÉ KOLONIE V HORNÍ SUCHÉ :

Výstavbu kolonií provedla společnost “Larisch-Monnichovy kamenouhelné doly“ v Karvině.

Důl František (Prezident Gottwald) v Horní Suché měl tři staré hornické kolonie a jednu novější.

1 – Dozorecká (úřednická) kolonie

Sestávala se ze 6 domů mezi statkem v Horní Suché a okresní silnicí z Havířova do Karviné, cca 400 m na jihovýchod od těžní jámy Dolu František.

2 – Červená kolonie (Stará kolonie)

Byla postavena v letech 1914-1915, leží na jih od závodní dráhy z Dolu Dukla do Albrechtic, cca 800 m od křižovatky silnic v Horní Suché. Tato kolonie měla 15 domů. Název „červená“ si vysloužila podle červených štítů domů.

3 – Nová kolonie

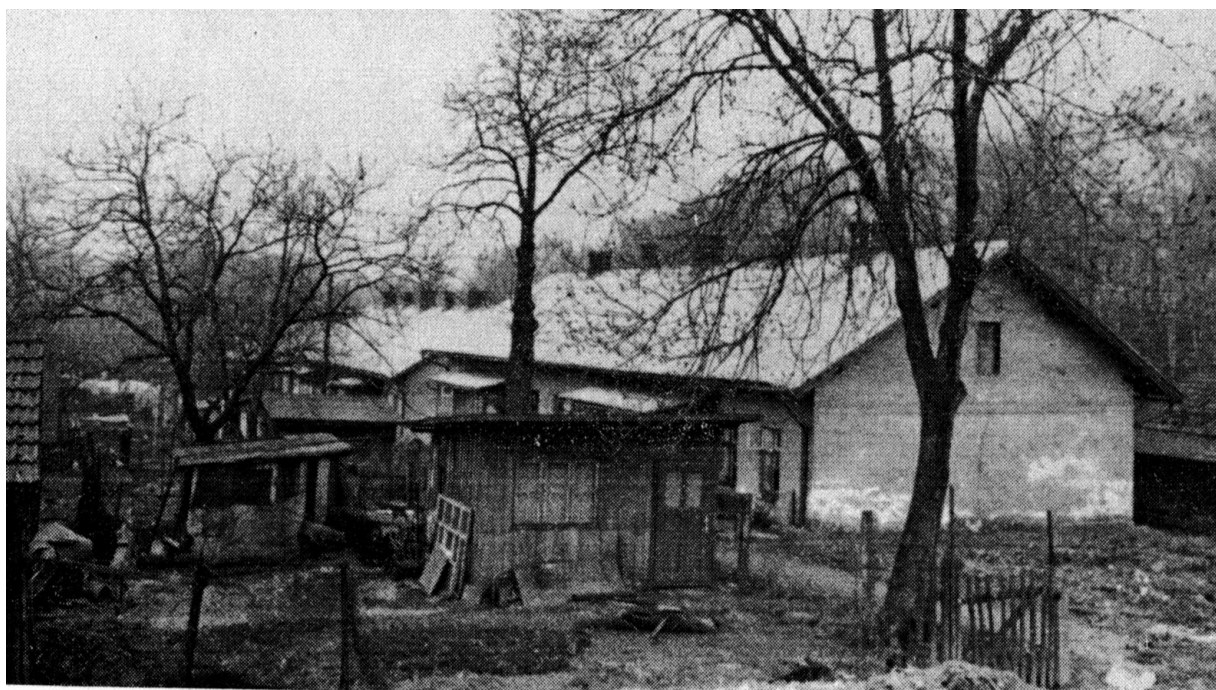
Zvaná také „Bílá“. Leží v části obce zv. Paseky a rozkládá se na sever od závodní dráhy z Dolu Dukla do Albrechtic (stará trať z Havířova do Albrechtic u Českého Těšína). Na západě navazuje na rozsáhlou kolonii finských domků na Pasekách. Tyto finské domky byly postaveny později v 50. letech. Nová (Bílá) kolonie měla 12 domů. Postavena byla kolem roku 1921. Nutno také připočítat 3 penzijní domy z roku 1930. Tyto stály na ulici Stonavské.

4 – Hornosušská kolonie

Tato rozsáhlá kolonie sestává z finských domků postavených v 50. letech mezi ulicí „Hornosušskou“ a tratí z Havířova do Českého Těšína.

ČERVENÁ (STARÁ) KOLONIE V HORNÍ SUCHÉ.

Horní Suchá, jedny z nejstarších domků v koloniích.

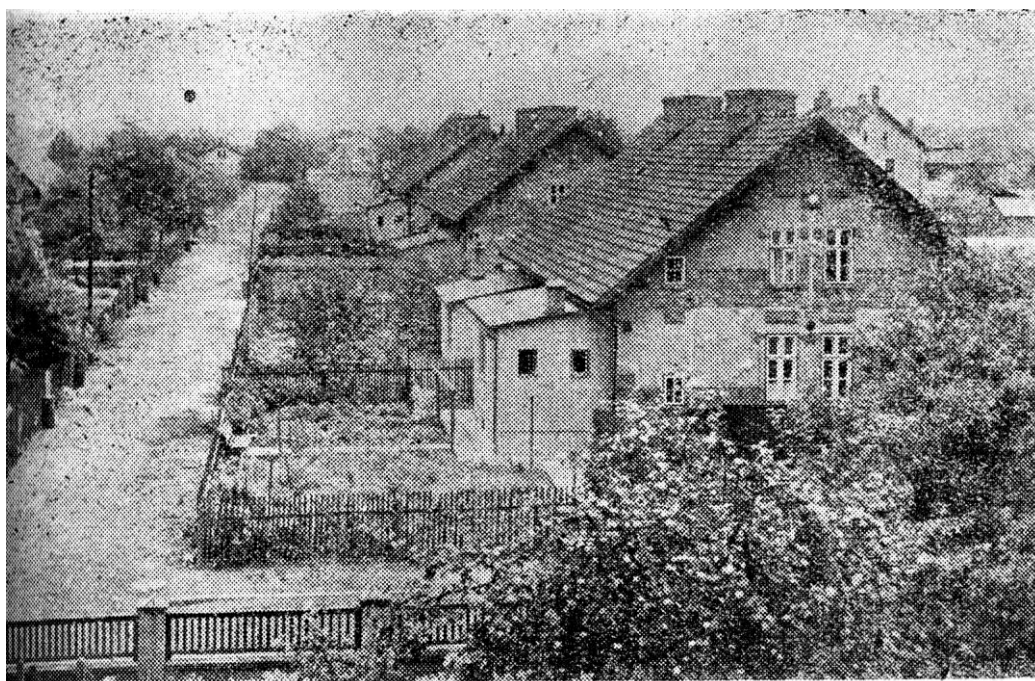

Společně s jámou byla v roce 1911 vybudována tzv. „Stará osada“ jámy František s patnácti přízemními domky (pět řad po třech domech), obklopených dvorky a zahradami, určenými především jako bydlení pro horníky. „Nová osada“ s šesti rodinnými dvojdomky pro úředníky byla postavena v roce 1921.

Červená kolonie (Stará) byla pojmenovaná podle červených ornamentů.

Červená (Stará) kolonie v Horní Suché – starší foto.

Kromě toho na rozhraní Prostřední a Horní Suché postavila obytnou kolonii pro zaměstnance dolu Barbora v Karviné a jámy František. Nelze opomenout, že hrabě Larisch-Mönnch nechal v roce 1910 postavit na svahu zvaném „Žabňo“ cihelnu. Hlína v Horní Suché byla velmi kvalitní. Součástí cihelny se stal také keramický závod.

Taktéž v roce 1922 byla zahájena výroba jodobromové soli. Rozhodnutím o výstavbě solivaru bylo zjištěno, že vody z bádenských kolektorů obsahují 15-20 mg/l jodidů a 60-80 mg/l bromidů. Vody byly na Dole František zachycovány v jámě a čerpány na povrch jako solanka, z níž byla vyráběna tzv. „Darkovská sůl“. Špičkový výkon byl 800 kg/den. Těžba na Dole František byla ukončena v roce 1999, vytěženo bylo za celou existenci 60 mil. tun černého uhlí.

Uhelné doly a výroba soli v Horní Suché :

V letech 1908 – 1909 podporoval hrabě Larisch pokusné vrty na svých důlních polích. Nejprve byla vyhloubena studna až 27 m, která sloužila jako zásobárna vody pro vrtné průzkumné činnosti.

První výkop provedl horník Josef Rzyman z Prostřední Suché v přítomnosti ústředního ředitele larischovských závodů. Hloubení jámy Dolu František bylo ztíženo velkým přítokem vody tzv. kuřavkou. V prvních letech hloubení bylo na šachtě zaměstnáno jen 75 havířů. V roce 1913 bylo vytěženo 13 333 tun. Stav zaměstnanců byl 214 osob. Při hloubení jámy v hloubce 292 m byly objevena léčivá jodobromová voda. Brzy byla zahájena výroba darkovské jodové soli. Tehdejší závodní Ing. Palisa dal příkaz vyvařování jodové soli již v roce 1922. Vyvařování se provádělo v primitivním kotli. Denní výroba činila kolem 50kg/24 hod.

Aby majitel dvora v Horní Suché měl dostatek stavebního materiálu, hlavně cihel, rozhodl se v roce 1910 postavit cihelnu, a to v blízkosti obecní hranice s Prostřední Suchou ve svahu zvaném „ŽABNO“. Tato cihelna zaměstnávala několik desítek zdejších obyvatel. Majitel tak získal pro stavbu nového dolu a pro stavbu hornických domů levný stavební materiál. V hornosušské cihelně vznikla rovněž keramika, kde se vyráběla užitková i umělecká keramika.

Mlýnské kameny jsou jedinou památkou na Larischův cukrovar v Horní Suché.

FINSKÉ DOMKY V HORNÍ SUCHÉ.

Budované v 50. dvacátého století.

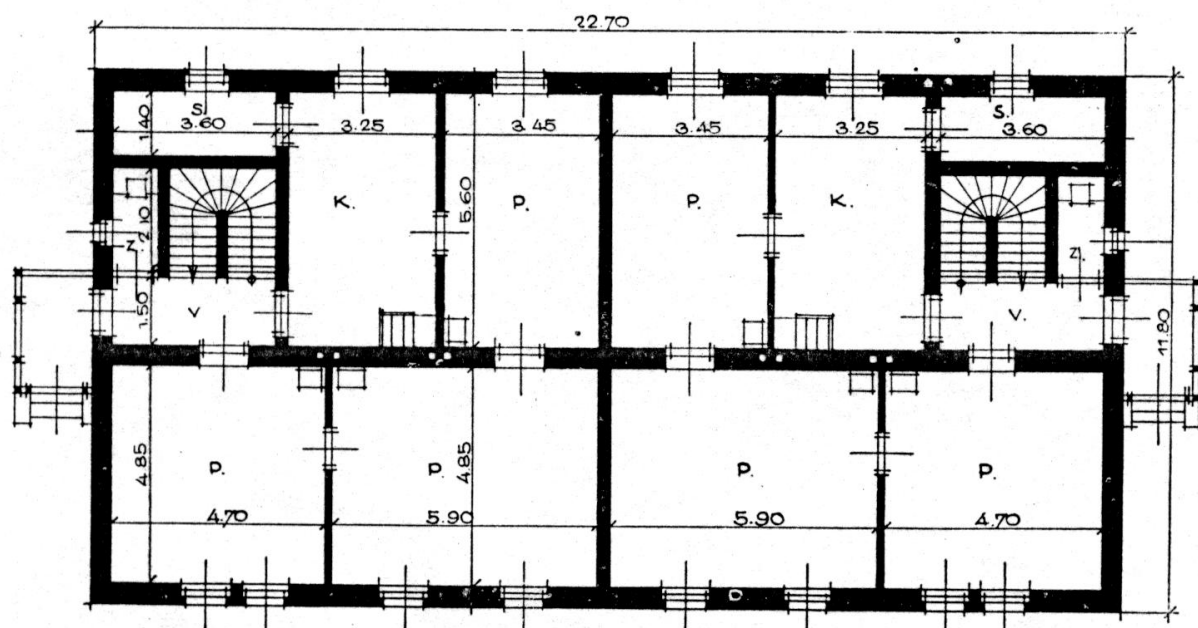

DOZORECKÁ KOLONIE (ÚŘEDNICKÁ OSADA).

u jámy Františkovy v Horní Suché

Dozorecký dům v Horní Suché – přízemí.

Z nákresu je patrné, že se dům sestával ze dvou samostatných bytových jednotek, vstup do domu byl řešen přes verandu.

Úřednické domy – jiný pohled.

Počet všech osob bydlících ve všech obytných domech jámy František jest asi 738.

BURIÁNOVA KOLONIE

Tato kolonie se lišila od části, která se nacházela na území Prostřední Suché jen popisnými čísly, identickými s Prostřední Suchou. Domy byly stejné, jen obec jiná. V této části kolonie nebyla žádná dominantní budova, jen domky kolonie.

Dělnická a hornická kolonie v Horní Suché.

Výstavba jámy František v Horní Suché.

Jiný pohled na jámu Suchá.

NOVÁ (BÍLÁ) KOLONIE

Nová kolonie měla pouze 12 domů a to č.p. 325, 326, 327, 400, 417, 426, 422, 333, 452, 435, 472, 494.

(viz kapitola „Analýza výstavby domů v koloniích“. Souřadnice na mapě 4,5 – M.)

PENZIJNÍ DOMY

Byly postaveny v roce 1930 a to celkem 3 penzijní domy č.p. 411, 412, 413.

(viz kapitola „Analýza výstavby domů v koloniích“. Souřadnice na mapě 5 – M.)

Penzijní dům v Horní Suché č.p. 411 stojí dosud.

HAVÍŘSKÁ VYPRÁVĚNÍ

Idymy do Glazera :

Mám krásnou vzpomínku na českého věhlasného doktora v převážně polské Horní Suché. Nepatřili jsme do jeho rajonu, ale nějak se můj zdravotní stav osmiletého chlapce málo zlepšil, a tak moje starka Eva ze Staré kolonie č. 223 rezolutně řekla:

„Idymy do Glazera v Gorni Suche“. A šli jsme. Laskavý pan doktor Vavřinec Glaser, otec herečky Marie Glazrové a tchán Eduarda Hakena a též i otec Loly Glasera, obávaného střelce trestných kopů z velké dálky, který hrál svého času i za AFKu, měl ordinaci uprostřed obce.

Pan doktor mě prohlédl a ošetřil, předepsal léky. Starka chtěla zaplatit „bo my tu něpatřimy“. Doktor Glaser se zeptal : „Čím je Váš chlop ?“ Starka odpověděla „že on je havjyř“.

„Tak je to v pořádku“ prohlásil Dr. Glaser, nebudete platit nic a pokračoval „Já to přidru na štajgrach.....“.

Erich Václav

Havířské vyprávění z Dolní Suché :

Jak ech přišol de školy, to my mjeli jednum škole u kost'ola z jednum klasum, z jednym rectorym a učyli my se na dvje party. Byli my rozdželuni na poly, rano byly tři odzeleňa a popoledňu teš. Učyl tym sum rechure. Nu a tuš f pjyrši klase f pjvršym odželeňu byly štyry lafki, drugigo teš štyry a třeciego teš. Vyučovol tak,že jak ci f pjyršim odželeňu čytali, to ci ostatni pisali albo kreslili. My se začni učyc českomoravski. Do školy polski chodzili evanělici (lutř), katolicy zas chodzili do morafski školy.

Jag mi bylo třinozd rokuf a tři štvjerti, šol ech do havjyrně do Orlove. No i tam ech začnul robic jako chopěc štyry roki., jak huncuř, myslim štynozd rokuf a jako kavjyř šezdž rokuf. Potym ech vžun kšunške a šol do Dolní Suché. Tuch začnul jako havjyř štyry mjesunce a potym jako dozorec šedymnost a pul roku. Přišol čas, šachte zastavili, dozorcuv přesadžili a mje, chodžech byl ješče mlody, skyrz majuntku mje do pynzije dali, že vyžyjym rychli jak ci z kolunie.

Vyprávěl Jindřich Kobierský (nar. v roce 1880) z Dolní Suché.

Náborová metoda inženýra Palisy :

Inženýr Palisa, ředitel Dolu František v letech po první světové válce, vynikal pečlivostí plnit kapsy hraběte Larische. Docílil toho, že na jeho dole horníci za stejnou mzdu podávali v porovnání s ostatními doly podstatně větší výkony. Sám jezdil často na důlní pracoviště a kontroloval havíře, jak pracují. Kdo neměl mokrou košili, ten se podle jeho názoru „ulíval“ – ten byl líný.

Pan inženýr přijímal do práce zásadně urostlé mladé chlapce, kteří mohli v dole doslova dřít jako otroci, přitom jim dával hladové mzdy. Měl však strach, aby ho nikdo neoklamal, a proto si vymyslel zajímavou „náborovou metodu“.

Uchazeči o zaměstnání dal napřed na předloktí ruky razítko, pak mu dal přijímací lístek a poslal ho na lékařskou prohlídku. Po prohlídce musel mladý člověk, který se ucházel o

zaměstnání přijít znovu k panu závodnímu, ukázat razítko na ruce a doklady o lékařském vysvědčení. Byl-li zdravý a silný, měl o zaměstnání na dole postaráno. Jestliže šlo o mladého člověka s menší zdravotní vadou, do práce ho nepřijal.

Razítkoval lidi jako zvířata a přitom byl navýsost spokojen. Měl záruku, že ho nikdo nepodvede, věděl, že k němu do zaměstnání přicházejí jen takoví lidé, kteří budou podávat nejvyšší výkony. Přitom ale sám o sobě tvrdil, že má své horníky rád.

Zdeněk Stanczo – synek ze „Staré kolonie“

který to dotáhl ve fotbale nejdále – vypráví Erich Václav

V roce 1943 postoupila Slezská Ostrava opět do ligy a dva přední hráči ze „Staré kolonie“ – Zdeněk Stanczo a já jsme u toho nemohli chybět. Bylo nám dvanáct a třináct let. Každý zápas Slezské jsme museli vidět. Pěšky na „pokalme“ Honegger do Karviné, lokálkou do Petřvaldu, pěšky přes státní hranici (do protektorátu) kolem dolu Ludvík do Radvanic a lokálkou do Ostravy. Viděli jsme všechny zápasy sezony 1943-1944 a obdivovali hvězdy Slezské, jmenuji alespoň Jiřího Křížáka.

A nakonec to Zdeněk dotáhl do ligy a hrál nejen s Křížákem otcem, ale i s Petrem, jeho synem a také s Wieckem, Pospíchálem, Valáškem, Köhlerem, Daňkem, Ondračkou, Mikeskou, Šajerem i Rečkem. Ano, Zdeněk hrál za Slezskou – později Baník Ostrava plných 12 let a má na svém kontě 224 ligových zápasů a je na 7 místě všech dob v historii Baníku Ostrava.

Zdeněk byl nejen hráč a kapitán Baníku, ale i jeho trenér a sekretář. Svou kariéru začal v dorostu AFK Suchá po válce a přes Polonii Karviná, Vítkovice a vojenskou službu v ÚDA, později Dukla Praha se vrátil domů a začal hrát v letech 1955-1966 za Baník Ostrava. S ním získal v ročníku 1962-1963 i třetí místo.

Zdeněk byl ale i prvním Ostravákem, který získal titul mistra ligy a to v roce 1953 v dresu Ústředního domu armády (ÚDA), od roku 1956 Dukla Praha. To jsme se potkávali často v Praze-Dejvicích, kde jsem studoval. Za ÚDA Praha tehdy s ním získali titul i takové hvězdy jako byl fotbalista století Josef Masopust, Sváťa Pluskal, Ladislav Novák, Borovička, Pavlis, Šafránek, Nemekl a další. Teprve o dvanáct let později získal titul i Zdeněkův spoluhráč z Baníku – Tomáš Pospíchal v dresu Sparty Praha.

Zdeněk Stanczo vytvořil spolu s Ondračkou v Baníku dvojici, které se říkalo „záloha snů“.

V letech 1961-1964 hrál Zdeněk třikrát za národní mužstvo B a kdyby nehrál tehdy na stejném místě Josef Masopust, byl by hrál Zdeněk dozajista i za tehdejší federální reprezentační mužstvo republiky. Vždyť když hrál ještě za ÚDA Praha, tak v jejím mistrovském roce měl více odehraných zápasů, než jeho spoluhráč Masopust.

Zdeněk vždy ale zůstal skromným synkem z kolonie. Za jeho velkými fotbalovými úspěchy byl jistě i jeho vrozený talent na všechny sporty. Ale ve fotbale si uměl s balonem dokonale „tykat“, tam mu fotbalový Pánbůh nadělil nejvíce. Byl samozřejmě i pracovitý a houževnatý. Tomu všemu se prakticky nejdříve naučil na „placu“ ve Staré kolonii, kde trávil hodiny a hodiny, den co den, a proto to dotáhl tak daleko.

A na konec jeho medailonku malá osobní vzpomínka. Za německé okupace nemohl Zdeněk hrát fotbal za žádný klub a tak jsme měli pouze zápasy Staré kolonie s jinými koloniemi. Pamatuji si, že těsně po osvobození republiky v roce 1945 jsme hráli zápas s Křístkovou kolonií (za kterou hráli i bratři Křístkové) na hřišti Spartaku Lazy u Hrabcovy cihelny. K všeobecnému překvapení se dostavil i rozhodčí Těšínské župy fotbalové a ptal se naši klukovské jedenáctky, kdo je kapitán. Zdeněk pohotově odpověděl, že já. A tak jsem musel jít

do kabiny rozhodčího vyplnit zápis. Na otázku, jak se náš klub jmenuje, ze mě vyhrklo: AFK Suchá.....

A tak si myslím, že Stará kolonie sehrála za AFKu první oficiální zápas po druhé světové válce.

Chodil jsem se Zdeňkem do školky vedle „placu“ po dva roky, měl v té době tři až čtyři roky. A protože byl nejmladší, držel tabulku s ročníkem školky u kolen paní učitelky. A pak jsme se o osmnáct let později potkávali v Praze na Vítězném náměstí. To už byl Zdeněk mistrem ligy.

Erich Václav

BYDLENÍ V HORNICKÉ KOLONII :

Rozhovor s M. Gociekovou, 93 let, narozena v kolonii

Domky v hornických koloniích byly postaveny pro horníky a dělníky, kteří pracovali na šachtě. Menší rodiny měly byt 1+1 (kuchyň a pokoj), početnější rodiny měly 1+2 (kuchyň a dva pokoje). Topilo se uhlím v kamnech v kuchyni. V pokojích byly tzv. „kachláky“. V domku bylo WC, které bylo umístěno po 3 schůdcích do sklepa. Toto se muselo každý rok čisit-vynášet na pole-převážně v zimě. Horníci pobírali deputátní uhlí. U každého domku byla malá zahrádka a hospodářská budova zvaná „šopka“, kde převážně chovali drobné hospodářské zvířectvo (slepice, králíky, kozy, prase). Někteří měli i kousek pronajatého pole, kde pěstovali brambory, řepu a pšenici, kterou pak mleli na mouku. Úplně ze začátku se svítilo petrolejkami, později byla zavedena elektřina i do hornických domků. Byty v těchto domcích byly většinou skromně zařízené. Obyčejně bývalo v těchto domcích hodně dětí. Vše bylo zužitkováno. Popel z kamen se sypal na cestu do výmolů, slupky z brambor se dávaly králíkům atd. Pro vodu se chodilo ke studni, která byla společná pro několik domů. A to byla vlastně povinnost dětí nosit vodu, uhlí, dříví a pomáhat při práci na poli. Až navečer mohly jít na „plac“ hrát si či zaběhat. Koupelny nebyly, byly necky, do kterých se nahřála voda a celá rodina se vykoukala. Totéž probíhalo i při velkém prádle, protože dříve chodili horníci domů ve fáračkách a neumytí. V létě se dlouho pracovalo, takže na zábavu nebyl čas. Ale v zimě se chodilo na „škubačky“, což bylo draní peří. Ženy se sešly, při draní si povídaly „bojki“ což byly bajky a pohádky a také strašidelné příběhy. Mnohé se pak bály jít domů, hlavně děti, které chodily s mámou a rády poslouchaly. Také se hodně zpívalo. Děti horníků chodily do školy v Prostřední Suché. Starší děti, zvláště z rodin, kde bylo více dětí šly na „službu“ buď k sedlákovi nebo úředníkovi, aby ulehčily uživit rodinu.

Větší kolonie měly vlastní pekárnu a udírnu. Nejstarší kolonie byly pojmenovány podle míst, kde byly postaveny, nebo podle jiných zjevných znaků (Buriánova, Kuběnova, Úřednická, Sušská, Gutmannská a pod.)

V koloniích se převážně všichni znali. Tam kvetla kultura v podobě společného zpívání, povídání, hraní, uctívání svátků a pořádání oslav. Nejveseleji bylo na „Barborku“, která byla patronkou všech havířů. Horníci toho dne převážně jedli a pili zadarmo. Byly také „Barborky“ soukromé, slavené v hornických koloniích v den patronky, tj. 4. prosince. Prováděla se zabíjačka. Tato byla veselým svátkem každé rodiny, která si mohla dovolit chovat čuníka. Nalévala se kořalka, prý na spláchnutí mastnoty v žaludku.

Hlavním inženýrem byl na šachtě Suchá Ing. Kurz Jindřich. Šachtu řídil v letech 1918-1938. Za měsíční mzdu 30,- Kč musela (většinou děvčata) napást krávu, vyčistit kuchyň,

chodbu a schody. Později byl postup na mladší služku, která musela topit v místnostech, nanosil uhlí a dříví, pomýl nádobí, uklízet a pomáhat při praní a zahradnických pracích, a to za 60,- Kč/měsíc.

Služba u Ing. Kurze byla drsná a těžká, za velmi nízkou mzdu. Pán i paní uráželi a ponižovali člověka, který se nemohl bránit, protože okamžitě pohrozili, že vyhodí otce z práce, nebo vyhrožovali, že zavolají policii a řeknou, že dotyčná je zlodějka.

Později, když byla založena KSČ, někteří horníci se stali členy, byli vždy mezi prvními propuštěnými z práce a posledními, kteří byli do práce přijati.

Děvčata z hornických kolonií a početnějších rodin většinou sloužily u pánů a pak se co nejrychleji vdávaly a zakládaly své vlastní rodiny. Chlapi šli většinou pracovat na šachtu, nebo z těch bohatších se vyučili řemeslu.

V době po 1. světové válce pracovali havíři tři šichty v týdnu, přednost měli ti, kteří nebyli organizováni v žádné straně.

Toto celé vyprávění je od jmenované paní, která osobně sloužila u pana Ing. Kurze a pak odešla na další službu do Karviné, krejčovství Hošek. Tento salon byl vyhlášený, zde si nechávala šít celá rodina Larischova. Na této službě už bylo lépe, vážili si člověka a byla větší mzda.

Děkujeme tímto paní Gociekové za krásné vyprávění a přiblížení skutečnosti, jak se žilo v hornických koloniích.

Rozhovor byl proveden v den oslav 93 let paní Gociekové.

Prof. Ing. Erich Václav DrSc., lesnický expert OSN :

Rozhovor vedl Jaroslav Čihař

Prožil svůj život jako lesnický expert OSN. Letos završil 60 let lesnické činnosti a byl mimo jiné na nejvyšší hoře Afriky Kilimandžáru, největším kráteru na světě Noro-Ngoro, nejhlubším kráteru, který se jmenuje Meru, největším zálivu na světě, což je Bengálský záliv, největší deltě světa, což je ústí Gangy a Brahmaty a dokonce i na nejdelší pláži světa – Koks Bazar v Bangladéši.

Prožil revoluce, války i evakuace. Sám nikdy nestřílel, všude se domluvil, ať už to bylo s kmenovými náčelníky v džungli, či na recepcích Organizace spojených národů. Pokud lovil, tak beze zbraně, kamerou, slovem nebo perem. Je autorem cestopisu *Ve stínu Kilimandžára*, *Bengálské ohně*, *V zeleném království pěti kontinentů* a jeho poslední barevná publikace se jmenuje *Čarovný svět pěti kontinentů*.

Tento muž, s kterým jsem dělal rozhovor se narodil v Křístkové kolonii v Lazích 29.3.1930. (Křístkova kolonie se nacházela cca 100m od katastru Dolní Suché a byla založena v letech 1890-1904, v té době měla 27 domů).

Od roku 1931 bydlel ve Staré kolonii v Prostřední Suché č. 223, tam chodil i do školky.

1935 -	česká obecná škola „U kolonie“, ředitel Smyczek, bývalý starosta Lazů
1938 -	polská obecná škola „U kolonie“
1939 - 1944	německá Burgerschule (měšťanská škola)
1944 - 1945	totálně nasazen na Suchausschatch (pracoval v truhlárně a na pile)
1945 – 1946	česká měšťanská škola v Prostřední Suché
1946 – 1949	lesní dělník – Polesí Karviná
1949	maturita, vstup na lesnickou fakultu ČVUT v Praze
1953 -	zakočení fakulty, získání titulu Ing.
1957 -	získání vědecké hodnosti CSc.
1979 -	získání vědecké hodnosti DrSc.
1980 -	pedagogická hodnost, univerzitní profesor

Během své pedagogicko-vědecké dráhy na lesnické fakultě v Praze (1953-1990) byl vyslán na 4 zahraniční expertízy do tropických zemí, kde pracoval jako expert OSN.

1965 – 1967 Tanzanie ve východní Africe

1970 – 1971 Bangladéš v jihovýchodní Asii

1980 – 1983 ředitel dvou lesnických projektů ve Vietnamu

1986 – 1989 Laos

Od 1.1.1991. je v důchodu.

Založil a vedl první Československý vědecký časopis o tropickém lesnictví SILVAECULTURA TROPICA ET SUB-TROPICA, vydávaný v letech 1969-1988 ve třech světových jazycích.

Kromě toho se zúčastnil i řady krátkodobých expertiz do všech pěti světadílů, kdy pracoval v 70 zemích světa. Nalétáno má přes 410 000 km, což se rovná 10 obletům rovníku. Ke své práci používal na 10 různých jazyků.

V Československu vyškolil desítky našich expertů pro tropické lesnictví. Napsal přes 280 odborných a vědeckých publikací, z toho přes 200 prací se týká tropického lesnictví.

Svému rodnému kraji věnoval i řadu pořadů v Ostravské televizi či rozhlasu, jakož poskytl i mnoho interview místním novinám.

Už ve své diplomové práci (1953) řešil otázku zalesňování hald na Ostravsku a Karvinsku.

V posledních letech, už v důchodu, napsal několik knih, které čekají na své vydání.

První knihou je sága rodu Václavů, hornického rodu ze Suché, druhá se věnuje historii jednoho amerického státu a třetí pak historii českých lesnických expertů v tropech(1928-2006).

Z přehledu této činnosti je vidět velký a široký záběr Ericha Václava – od fotbalu až po řešení světově významných problémů životního prostředí. V Laosu dokonce založil i mezinárodní fotbalový tým OSN a ve svých 57 letech byl hrajícím kapitánem. Ve svých 58 letech podnikl cestu kolem světa za 50 dnů (1988). Překonával obratníky, rovník, dobové hranice a kontinenty, zdolával vysoké hory i sopky.

A pořád zůstal „synkem z kolonie“, který stále umí dobře mluvit „po našimu“. A to žije v Praze přes 60 let.

Děkuji tímto panu Prof.Ing. Erichu Václavovi, DrSc. Za rozhovor

Jaroslav Čihař

Jak se žilo v Suché po válce

Vzpomínky rodáka ze „Staré kolonie“ Václava Ondračky.

Jen málokterá obec v této oblasti se může pochlubit tak mnohostrannými způsoby soužití svých obyvatel po stránce společenské, kulturní a sportovní, jako Dolní a Prostřední Suchá. Vždyť kupříkladu v poválečných létech působily v obci tři dechové hudby:

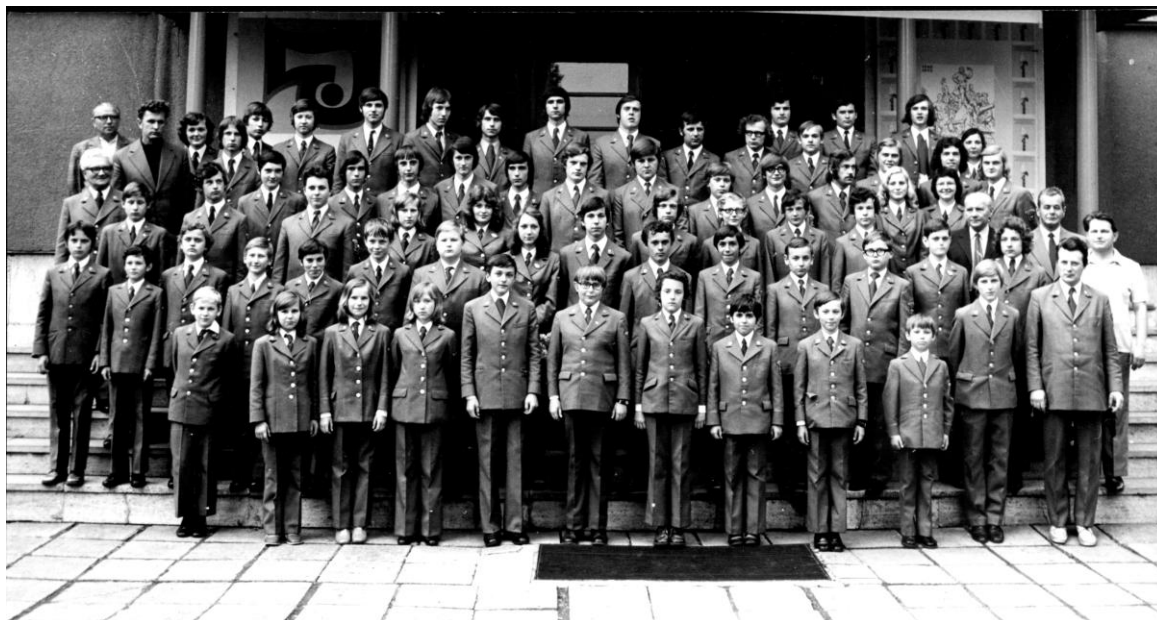
- závodní, kapelníci František Křístek, Josef Nogol
- hasičská, kapelník Karel Zelina
- elektrárenská – ELTON, vedoucí Jaroslav Kalus

A od roku 1961 mládežnická, „Dechový orchestr mladých“, řízený Miroslavem Nogolem.

U jeho zrodu stáli pánové Nogol starší, Samek, Ondračka. Tento soubor se propracoval z malé dětské kapely mezi nejlepší tělesa tohoto žánru v republice. To dokazoval svými úspěchy v soutěžích celonárodní úrovně. Byl mnohokrát vybrán k mezinárodní reprezentaci (Německo, Francie, Anglie, Švédsko) a dosáhl dokonce na první cenu v celosvětové soutěži mládežnických hudeb ve švédském Göteborgu v roce 1990 za účasti 86 hudeb tří kontinentů.

Výuku asi sta mladých muzikantů, ve věku 6-16 let zajišťovali bývalí vojenští kapelníci Oldřich Mikula, Miloš Zuzka, p.Michálek. Orchestr při koncertech doprovázela skupina mažoretek pod vedením Edity Chvístkové.

Dechový orchestr Mladých

V Suché působil rovněž velký taneční orchestr s maximálním obsazením (16 hráčů). Pracoval zde rovněž smíšený pěvecký sbor „Bezkyd“ s několika sbormistry – naposledy s p.Aloisem Navrátillem.

V klubovně u rybníků organizoval bohatou činnost skautský oddíl Junáka Ferdinand Ryška, který rovněž vedl divadelní spolek, který působil zpočátku v kulturním domě u šachty.

Centra kulturního dění byla:

- Kulturní dům u Dolu Dukla
- Národní dům v Dolní Suché
- Dělnický dům v Prostřední Suché
- Kulturní dům „na sídlišti“
- Klubovna mladých, kde působil svazácký soubor Přátelství
- Kina, zahradní slavnosti, koncerty kapel....

V obci působily čtyři tělovýchovné jednoty: Sokol, DTJ, FDTJ, Orel a tělocvičnách škol se vyžívali občané od nejmladších až po nejstarší. Cvičilo se v nich dlouho do večera.

Byla pořádána veřejná cvičení. Sušští cvičenci cvičili na sletech i spartakiádách.

Velmi agilní byl atleticko-fotbalový klub AFK s mnoha úspěchy sportovními i organizačními.

Hrál se i lední hokej. Postupně vyrostl i pěkný stadion blízko Nové kolonie.

Pod záštitou Dolu Dukla–Baníku byli úspěšní stolní tenisté pod vedením Jiřího Daňka, mnohonásobní mistři ČSSR.

V obci fungovaly další společenské organizace:

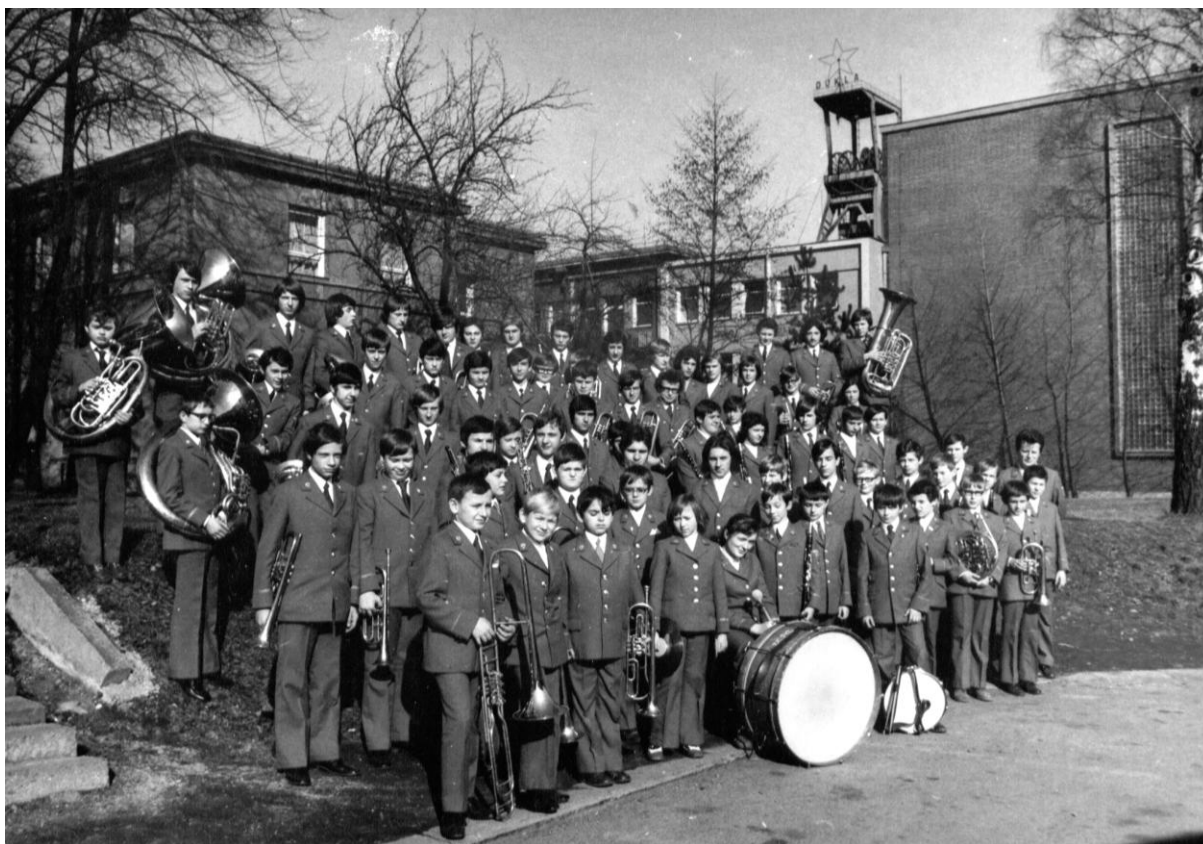
Požárníci, rybáři, zahrádkáři, PZKO, národopisný soubor, mažoretky, modeláři, holubáři...

Tento stručný seznam dokazuje vysokou úroveň Dolní a Prostřední Suché, nesrovnatelnou s okolím.

„Dechový orchestr mladých“ na okresní soutěži dechových hudeb „Stříbrná taktovka“

„Dechový orchestr mladých“ na nádvoří Dolu Dukla

Toho všeho by nebylo možné dosáhnout bez vynikajících základů daných všem mladým ve školách této obce, bez řady výborných učitelů, kteří se věnovali nejen výuce a přípravě budoucích studentů středních a vysokých škol, ale byli příkladem aktivity ve veřejném životě obce.

V Suché bylo několik škol:

- ve „staré kolonii“ byla Národní škola – ředitel Gryc
- v Dolní Suché Národní škola – ředitel Arnošt Švéda
- v centru obce byla kmenová Národní škola – ředitelka Drahomíra Grobelná a ve Zvláštní škole ředitel František Kopec.
- blízko nádraží polská škola
- v „Měšťanské škole“ v centru obce byli ředitelé Josef Sova, Jan Mazoch, Jan Buchta.
- V nové budově „na sídlišti“ ředitelé Radoslav Šanda a Jiřina Slavíková.

Celá plejáda vynikajících učitelů jako: František Bajger, Jan Buchta, Marta Buchtová, Jiřina Slavíková, František Loučka, Andělín Grobelný, Anna Dulavová, Drahomíra Grobelná, Jan Moldřík, František Kopec i další, jsou pro všechny sušany nezapomenutelní. Pozvedli úroveň i sebevědomí těch „obyčejných“ lidí z kolonií i ze širokého okolí. Z jejich práce a příkladů vyrostla tak v Suché celá řada lidí, kteří se uplatnili v řadě oborů v rámci okresu, kraje, republiky ba i v zahraničí.

Fotografie učitelského sboru z roku 1954-1955

CO SE DĚLO A JEDLO V HORNICKÝCH KOLONIÍCH :

Oslavy „Barborky“ se konaly v koloniích také 4. prosince, protože v tento den má Barbora svátek dodnes a slaví se hlavně v Polsku. Toho dne byla zabíjačka, děti nechodily do školy a na zabíjačku byli zváni i sousedé. Nalévala se kořalka, byly zpěvy, tance i veselice. Maso z čuníka se pak většinou vyudilo v uzáku (vyndzoku) na zahradě, což byla náročná a zodpovědná práce, aby vydrželo do další zabíjačky, nebo alespoň do jara. Další takovou činností bylo „šlapání zelí“ (deptání kapusty). Zelí se pěstovalo s bramborami na zahrádce a spolu s uzeným masem bylo vynikajícím obědem. Mnohdy se jedly jen brambory na loupáčku, vařila se zelná polévka nebo se pilo kyselé mléko (kiška). Zelí se nakrouhalo, nakládalo do sudu, ve kterém byl dole vinný list, prosypávalo se solí a kmínem a muselo se dobře ušlapat.

A co se ještě jedlo?

Česnekačka, amolety, placky na plotně, bramborové placky (stryky), různé zapražené polévky, halušky, sádlo, škvarky, knedlíky na páře, koblihy, hrách, fazole nejčastěji „becoki“, koprovka, z jablek a hrušek se vařila bryja, různé placky se švestkami, hruškami, jablky, kroupy, jelita a jitrnice, ve svátek se pekla šoldra (zapékaný klobás), smažila se vaječina a volská oka z vajec, přidávala se petržel, celer, majoránka, šnytlik (šnytloch), kopr apod. Jedlo se skromně, ale zdravě, lidé se nepřejídali, protože nebylo z čeho a byli mnohem zdravější.

Každoročně se organizovaly drački (škubačky) pro získání peří na peřiny. Toto se provádělo hlavně tam, kde byly dívky na vdávání, neboť peřiny byla nezbytná součást dívčí výbavy. Peří draly pouze ženy a proto se scházely sousedky z kolonie, aby si vzájemně vypomohly. Při těchto dračkách se zpívalo, vyprávěly příběhy a také pomlouvalo či hodnotilo. Nejvíce se všichni těšili na poslední den draček, na tzv. doškubnou. Tehdy přicházela mužská část s harmonikou či klarinetem a zpívalo a tančilo se do pozdních hodin. Jedly se převážně koblihy a pila se kořalka. Svobodní chlapci pak pozdě večer doprovázeli svobodná děvčata domů. Často se tak stávalo, že následovaly další svatby (veselky).

O vánocích a na Tři krále se chodilo po koledách, kde odměnou bylo nějaké jídlo a výjimečně i nějaký halěť, který představoval bohatství. Peněz bylo málo a hladových krků hodně. Deputáty uhlí nebyly, nebo jen malé a proto se chodilo na haldu vytloukat z opuky kousky uhlí, aby bylo na zimu. Tuto činnost prováděly hlavně ženy s dětmi. Odtud vznikl název „Opučoly“. Také se chodilo na „bídu“, což je uhelný prach.

TEHDEJŠÍ EKONOMIKA Z POHLEDU OBYVATELSTVA

1 – měsíční nájemné v domku v kolonii činilo 2-3 zloté

2 – deputátní uhlí činilo 24 q

12 q v stejné ceně pro vozače, kteří mají vlastní domácnost

3 – Zásobování potravin zajišťuje prodejna, které závody poskytly kapitál na krytí režie. Není zaměřena na zisk. Mohou v ní nakupovat i jiní lidé. Prodejna musí platit ročně daně kolem 200 zlotých

Do práce nastupující dělník dostane potvrzení, že je zaměstnancem závodu (ARBEITSBESTÄTIGUNG), s kterým zajde do prodejny, kde obdrží knížečku, do které se zapisuje průpisem co nakupuje, takže prodejna a dělník mají stejný zápis. Ceny zboží jsou vyvěšeny. U závodu se nachází též nouzový špitál a soukromá dvoutřídní škola.

Jak rychle klesala životní úroveň pracujících, nejlépe vystihují statistické údaje v hornictví (viz cenový přehled uvedený k 1.7.1914. a k 1.1.1918.)

4 – důlní pracovníci

důlní pracovníci rok	mzda za 1 směnu v korunách			% růstu mezd
	1913	1916	1918	
důlní dozorcí	4,99	7,14	12,66	253
havíři, důlní střelci	5,22	6,91	12,75	244
vozači	3,97	5,18	8,55	215
dělníci pod zemí	4,54	5,90	10,73	236
táčníci	2,62	3,54	6,02	229

Pro posouzení skutečných reálných mezd uvádíme přehled cen základních životních potřeb v letech 1913 – 1918.

5 – potraviny

potraviny 1 kg rok	průměrná cena v korunách			% růstu cen
	1913	1916	1918	
chlebová mouka	0,326	0,48	1,05	322
žitná mouka	0,27	0,42	1,44	422
pšeničný chléb	0,52			
žitný chléb	0,28			
hovězí maso	1,98	6,24	7,20	363
vepřové maso	2,30	6,00	12,40	538
slanina	2,30	8,00	56,00	2434
máslo	2,90	16,00	46,00	1586
brambory	0,10	0,15	0,59	590
cukr	0,82	1,02	2,22	270
pivo 1 litr	0,44		1,40	318

Název rok	průměrná cena v korunách			% růstu cen
	1913	1916	1918	
kamenné uhlí 1q	2,38	3,70	6,05	254
koks 1q	2,80	3,70	7,25	258
dříví 1 m ³	10,70	23,10	26,80	250
petrolej 1l	0,36	0,48	0,60	160

Z tohoto přehledu je vidět obrovský vzrůst cen, který značně převýšil vzrůst mezd a to hlavně u základních potravin jako chleba, maso a brambory.

Výrazné zhoršování životní úrovně obyvatelstva a nespokojenost s válečným stavem byl základní příčinou narůstajícího stávkového a demonstračního hnutí dělnictva. Jakýkoliv odpor dělnictva byl ihned od počátku války potlačován vojenským dozorem.

7 – závěr :

Nutno podotknout, že v souvislosti s výstavbou nového dolu 9. květen a ČSM byla zahájena výstavba nové trasy dosavadní dráhy Ostrava-Kunčice-Český Těšín, která byla umístěna jižněji a později byla zdvoukolejněna a elektrifikována. Přeložení trasy začíná těsně za stanicí Havířov (kdysi Šumbark) a končí ve stanici Chotěbuz (kdysi zastávka Podobora). Zcela zmizela zastávka Dolní Suchá, pro osobní přepravu vznikly nové zastávky v Prostřední a Horní Suché. Původní nádraží v Prostřední Suché slouží pouze pro průmyslové využití.

PŘEHLED HORNICKÝCH KOLONIÍ NA KARVINSKU

Podle obcí :

Obec	Název kolonie	počet domů
Obec Dolní Suchá :	Dozorecká (u jámy Suchá)	16
Prostřední Suchá :	Stará	35
	Buriánova	28
	Kuběnova	16
	Nová (Nová Sušská)	13
Horní Suchá :	Dozorecká	6
	Červená (Stará)	15
	Nová (Bílá)	12
	Buriánova	15
	Penzijní domy	3
Orlová :	Na Kopaninách	61
	Na Pohřebjance	31
	Mizam	40
	Klášterní	44
	Pod Lipou	14
	Hořovského	7
	Polášková	8
	Pod starou mašinou	5
	Holcova	8
	Olšovecká	8
	Za hřbitovem	12
	Zimny dul	12

Lazy :	Chobotova veselá	89
	Liberdova	38
	Na kopci	23
	Křístkova	27
	Na Nové jámě	14
	Krajinova	
	Chobotova cihelna (Kozí becirk)	5

Doubrava :	Mexiko	21
	Šimíčková	40
	U závodu	7
	Nová kolonie	70

Karviná :	Sovinec	21
	Na hranicích	79
	Jindřichova	85
	Malá	27
	Grauerova	15
	U větrní jámy Jindřich	14
	Žabíkov	6
	Jindřichův dvůr	10
	New York	
	Mexiko	
	Na samotách	
	Rajkova	
	U jámy Honeger	
	U kruhovky	
	Otýpkova	
	Na šustym	
	Gabriela	

Petřvald :	Kamčatka
-------------------	----------

Podle závodů :

Jáma Suchá :	Dozorecká, U nádraží (Gutmanská), Nová Sušská
---------------------	---

Jáma František :	Dozorecká, Červená, Bílá
-------------------------	--------------------------

Jáma Žofie, Václav, Evženka :

Klášteří, Halfarova, Stankušova (Portartur), Marjánka, Evženova (Parýz), Nová kolonie Evženova (Vysoká), Jindřichova, Bedřichova, Stará (Václav), Vysoká,

Důl Lazy :

Pod lipou, Hořovského, Polášková, Pod starou hruškou (Kasárna), Rozbrojova, Holčova, Olšovec, Za hřbitovem, Zimný Důl, Chobotova a Veselá, Liberdova, Křístkova, Na kopci (Špilberk), Na nové, Chobotova cihelna (Kozí becirk)

Důl Doubrava, Eleonora, Betina :

Mexiko, Šimíčková, Dozorecká, Červená kolonie, Mizam, Nová (Desetidomky), Pohřebjanka (Vítkovická)

ČSA :

Žabkov, U válečné jámy, Sovinec, Koksovny (Malá), Pohraniční (Na hranici), Emilie (Emilka), Jindřichův dvůr, Ovčí hora, U větrní jámy Jindřich, Grauerova, Bílá, Červená, Bendovka

1.Máj, Barbora, Gabriela, Honeneger :

U jámy Honeneger, Mexiko, Fornerovka, Na samotách, Nový York, Buriánova, Kuběnova, U Doležala, Raškova, Gabriela, U kříže, U kruhovky, Na kopci (u větrní jámy), Na Slezské (V kopci), Pod hruškou, Otýpkova, Ocelova, U jámy Gabriela, Delegát, Zlatník, Cihelna, Na Frýdecké

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI V SUCHÉ :

Významné osobnosti v Horní Suché :

- Ewald Danel	1956	houslový virtuóz, skladatel, dirigent
- Josef Dostál	1826 – 1873	starosta, ředitel Larischova cukrovaru
- Jakub Gazurek	1882 – 1959	jeden z nejdéle sloužících kněží
- MUDr Vavřinec Glaser	1882 – 1942	obětavý lékař
- Marie Glazrová	1911 – 2000	významná divadelní herečka, manželka pěvce Hakena

- MUDr
Alfons Mackowski 1902 – 1972 lékař, docent, ředitel nemocnice v Českém Těšíně,
autor 80 vědeckých prací
- Ing. Karol Machej 1906 – 1973 báňský inženýr, publicista. V době 2. světové
války jako technik při těžbě manganových rud
- Bronislav Poloczek 1939 divadelní a filmový herec
- Prof. MUDr
Josef Říman 1925 biochemik, lékař, ředitel ústavu molekulární genetiky
ČSAV
- Ota Zaremba 1957 vzpěrač, olympijský vítěz v Moskvě

Významné osobnosti v Dolní a Prostřední Suché :

- Prof. Ing. Erich Václav DrSc, univerzitní profesor a lesnický expert OSN
- Ing. Karel Bailotti, CSc děkan strojní fakulty Vysoká škola Báňská v Ostravě
- Doc.Dr.Alois Sivek, CSc., středoškolský profesor, ředitel Pedagogického gymnázia v Orlové, děkan Pedagogické fakulty v Ostravě
- Ing. Alois Chvistek, odborný asistent Vysoké školy báňské v Ostravě
- Ing. Rudolf Novák, hlavní inženýr projektu Báňské projekty Ostrava
- Ing. Miroslav Staříčný, báňský inspektor Báňský úřad Ostrava
- Ing. Jaroslav Pěkelko, hlavní inženýr Dolu Dukla
- MUDr. Zdeněk Fukala, obětavý praktický lékař a porodník
- MUDr. Jan Cienciala, významný lékař v obci
- MUDr. Karel Herboczek, primář urologického odd. nemocnice v Havířově
- MUDr. Bohumil Kubíček, vynikající zubní lékař, malíř
- Drahomíra Ondráčková-Kalusová, houslistka Janáčkovy filharmonie Ostrava, ředitelka LŠU v Havířově, sbormistryně Pěveckého sdružení učitelek Karvinska
- Miroslav Nogol, skautský vedoucí, dirigent Dechového orchestru mladých
- Josef Janík, divadelní režisér, vedoucí svazáckého souboru Přátelství v Suché
- Prof. Jan Havlásek, ředitel Těšínského divadla a gymnázia v Havířově, autor divadelních her a divadelní režisér
- Jiřina Havlásková-Slavíková. významná kulturní pracovníce obce
- Ing. Jiří Slavík, kulturní ataše českého velvyslanectví v Římě
- Bronislav Kaleta – malíř
- Ota Cienciala – akademický sochař
- Pater Karel Olšar, kanovník metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze, (měl propůjčen jeden ze 7 klíčů národního pokladu Československé republiky, pochován je v Dolní Suché blízko hlavního vchodu do kostela Jana Křtitele)
- František Bajger, učitel, náboženský myslitel, zakladatel Církve bratrské v Prostř. Suché
- Zdeněk Stanczo, nejúspěšnější fotbalista z Prostřední Suché, reprezentant ČSR
- Vilém a Josef Studniční – výborní fotbalisté a universální sportovci
- Karel Konečný, reprezentant ČSR v motokrosu
- Jan Buchta, první poválečný starosta Dolní Suché, ředitel školy a okr. školní inspektor
- Alois Ryška, dlouholetý pracovník Národního výboru v Suché.

A mnoho dalších nadšených pracovníků společenského, politického a kulturního života obce.

VZNIK HORNICKÝCH KOLONIÍ V DOLNÍ, PROSTŘEDNÍ A HORNÍ SUCHÉ – OŽIVENÍ DLE PŘILOŽENÉ MAPY Z ROKU 1940

p.č.	č.p.	název	souřadnice dle mapy
------	------	-------	---------------------

1	169	jáma Suchá (Dukla) založena roku 1905	3 - D
---	-----	---------------------------------------	-------

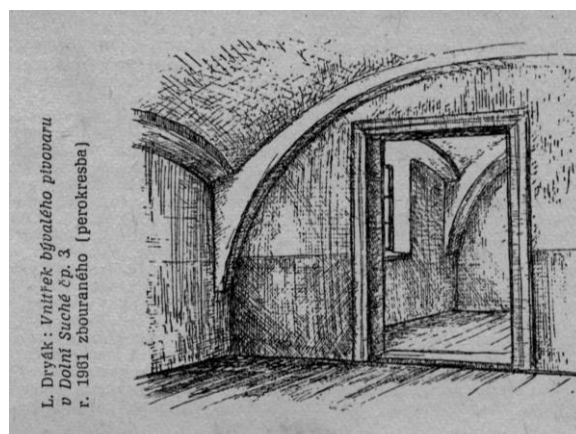

2	248	zámečnická dílna jámy Suché založena roku 1909	3 – D
---	-----	--	-------

3	271	obecní úřad v Dolní Suché, rok 1902	4 – D
---	-----	-------------------------------------	-------

4	3	pivovar v Dolní Suché	4 – D
---	---	-----------------------	-------

5	2	stavitel Tomeček	4 – D
6	99	hospodářský dvůr v Dolní Suché	4 – D
7	1	zámek v Dolní Suché, perokresba	4 – D

8	6	hospoda Šipula v Dolní Suché	4 – D

ČSČK – Dolní Suchá

ČSČK Dolní Suchá - vrchní řada, třetí zprava Mudr. Zdeněk Fukala

ČSČK Dolní Suchá při praktickém cvičení v terénu

10 204 dentista Ivan, zubní technik

4 – D

11 303 vlaková zastávka v Dolní Suché

5 – C

12 234 hasiči v Dolní Suché

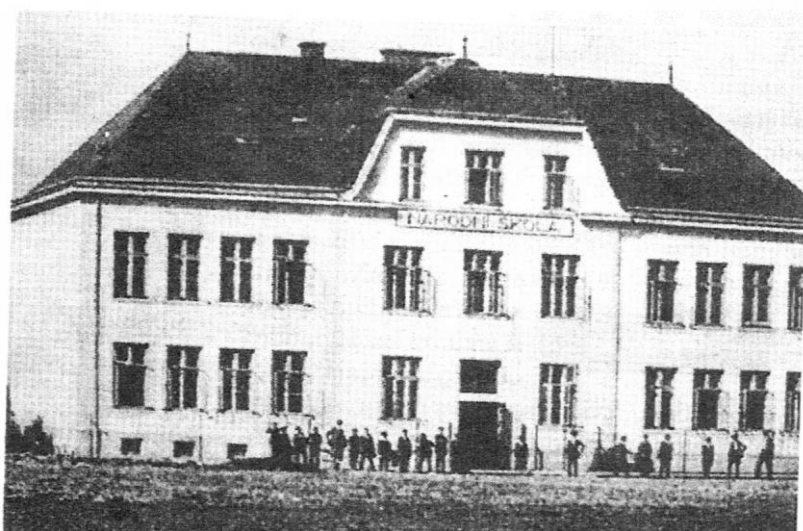
4 – D

Hasiči z Dolní Suché 13.4.1921.

13 253 národní (Švédova) škola v Dolní Suché

4 – C

14 350 měšťanská škola v Prostřední Suché

4 – E

15 133 pomocná škola v Prostřední Suché
Později obecná a základní škola

4 – E

16 173 polská škola v Dolní Suché

4 – C

17 65 škola u katolického kostela (jedna z nejstarších)

4 - E

18 5 statek-jedna z nejstarších budov, správce Klapetek

4 – D

19 246 mateřská škola Stará kolonie v Prostřední Suché v

4 – F

Rok 1928

Rok 1935

Horní řada z leva:

- 1 Sebera Miroslav
- 4 Grendziok Stanislav
- 5 Sobol Ladislav
- 16 Václav Erich
- 18 Věnková Natálie – učitelka

Střední řada z leva:

- 1 Michalík – fotbalista
- 6 Krajínová
- 7 Sobolová Věra
- 8 Vránová

Dolní řada z leva:

- 1 Matušková Věra
- 3 Kuzník
- 8 Sztanco Zdeněk – s tabulkou

Původní budova před přestavbou

Po provedení rekonstrukce

A – V pozadí katolický kostel a fara
 B – na pravé straně větrná jáma jámy Suchá
 C – zcela vpravo dělnická noclehárna jámy Suchá

První kopaná, první fotografie
 30.září 1923 v Suché hrála Sila Sovinec
 Sestava domácích: Vicherek, Křístek, Laťok, Štefánek, Bajgar, Tichý, Skýpala, Uhlíř,
 Elinger, Václavík Potoček,

21b

Most na staré cestě z Dolní Suché do Orlové
kolem jámy Suchá (Důl Dukla)
zničen v roce 1939, později obnoven

4 – D

22

zámek v Prostřední Suché, později škola (ředitel Revenda)

4 – E

23

96

evangelický kostel

5 – F

24	402,3	statek v Prostřední Suché	5 – F
25	570	hasičská zbrojnice v Prostřední Suché	4 – E

26	330
348	železničářské domy	4 – G
27	3	katolický kostel	4 – E

28	351	obecní úřad v Prostřední Suché	5 – F

29a 371 pošta v Prostřední Suché (dnes restaurace „U Supa“) 1928

4 – E

- a – na pravé straně, kde je obchod „Baťa“, byla později pošta a nyní hotel „U supa“
b – V pozadí dům, ve kterém bylo řeznictví „Kotula“ a za ním katolický kostel a fara
c – na levé straně byla prodejna „Budoucnost“, č.p. 81, později hospoda „U Honše“, která byla v roce 1948 zbourána. Dnes je tam park.

29b prodejna „Budoucnost“ č.p. 81, později hospoda „U Honše“

4 – E

30 272 nádraží v Prostřední Suché

4 – F

31 286 četnická stanice v Dolní Suché

5 – C

32 101 MUDr Cienciala, obvodní lékař

6 – E

33a 91 lékárna

5 – G

33b 278 hostinec Chrobok naproti lékárně

5 – G

34 155 Carbol – řezník

1 – C

35 160 Kiszka – pekař

1 – C

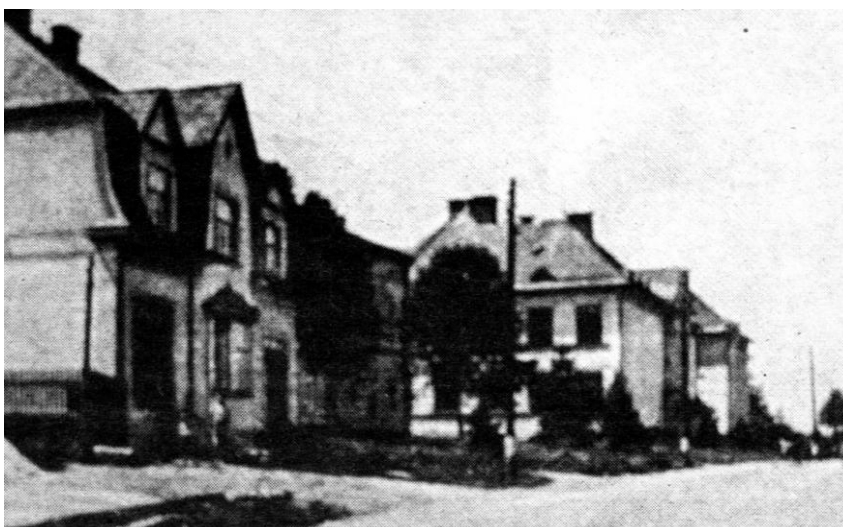
36 217 Gawlovský – řezník

3 – B

37	238	Buchwaldek – obchod	2 – C
38	317	Pindur – Obchod	3 – B
39	326	Malíř – obchod	4 – C
40	77	Kafka – pekař	4 – C
41	316	Stanovský – obchod	4 – C
42	162	Adámek – obchod	2 – E
43	6	Klimša – obchod	2 – E
44	51	Nogol – obchod	4 – E
45	336	Kotula – řezník	4 – E

46	382	Langer – pekař	6 - E
47	480	NARPA – kancelářské potřeby	4 – E

49 353 drogerie 4 – E

50 55 Folwarczny – oděvy 4 – E

51 122 Čimbura – holič 2 – C

52 227 Káňa Dominik, báňský technik 5 – C

53 168 Křístkova hospoda,(Ježibaba, Kuběna) – hospoda 3 – B

54 84 Wendryňský – hospoda 1 – C

55	238	Buchwaldek – hospoda	2 – C
56	199	Ožana (Zlatý roh – U kulaté paní) hospoda	4 – E

57	270	Maryčka – hospoda	4 – E
58a	203	Národní dům – hospoda, kino a divadlo, tělocvična, kuželna	5 - C

58b

Emilie Franková – smíšené zboží
Eliáš Rozembaum – obchod střížným zbožím

59 187 Balon – obchod, hospoda s velkým sálem

5 – C

60a 284 Dělnický dům – hospoda, velký společenský a divadelní sál

5 – E

60b 36 Kotula – kupec 1928

5 – F

Dům stál u Jana Chroboka (nyní benzinová pumpa)
na staré cestě od Dělnického domu na Horní Suchou

61 25 Langer – stará „Langrovka“ - řeznictví

5 – E

František Lipner se svou rodinou

65 112 Šimala – hospoda

8 – E

Zahrada hostince „Šimala“ v Prostřední Suché

66 207 Kafka 3 – E

67 44 Bolek 3 – E

68 45 Antošík 3 – E

69 162 Farník 2 – E

70 335 Zelinský 3 – E

71 35 Janota (železničář) 2 – E

72 161 Klupa (muzikant) 3 – E

73 5 Saibert – hospoda 2 – E

74	31	Witala	2 – E
75	6	Kařková – obchod	2 – E

76	54	Adámek – mlýn	2 – E
77	46	Bailotti	2 – E

78	28	Lípa – muzikant	2 – E
79	18	Taraba	2 – E
80	43	Mojžíšek – strojník těžních strojů	3 – E
81	53	Ryška Dalibor	2 – E

82

Pohled na Kašpárkovice

2 – E

83

osada Kašpárkovice v době zániku

3 – E

84

pohled na Důl Dukla z Kašpárkovic

3 – E

85

prostor mezi doly Dukla a František se nacházely Kašpárkovice
foto str. 25

2 – E,F

86

Občané z roku 1941, druhá řada, druhý zprava páter Karel Olšar,
budoucí kanovník Metropolitní kapituly sv. Víta v Praze.
V první řadě třetí zprava, budoucí děkan Ing. Karel Bailotti

87	Občané „Dozorecké kolonie“ v Dolní Suché	
206	Ježíšek, Bocek, Chalupa	2 – C
193	Bura, Škutek, (Kozel)	
170	Novák, Holexa, (Klimša, Němec)	
171	Brablík, Kuběna, (Gongol, Galgonek)	
31	Fědor, Matušek, (Matušinský, Volný)	2 – D
33	Skýpala	
250	Matějášek, Šeliga	
251	Laťok	
230	Vejchodský, Bořek	
231	Kolář, Hlisnikovská	
232	Ryška, Velčovský, (Mimra, Gajdáček)	
246	Zátopek, Bejšek, (Křižánek)	
262	Pěkelko, Voznica	3 – D
220	Kudrna	
172	Káňa Gabriel	
88	Dozorecká kolonie	3 – C

Kolonie u Jámy Suchá

- 90 319 Dělnická noclehárna Jamy Suchá „Kasárna), po zrušení Gricové 4 - F
školy zde byla 3 roky škola

Kolonie Stará, Kubienova, Buriánova

- 91 344 Giecek – obchod 3 – F
92 246 školka, letní kino 3 – F
93 532 hřiště „Plac“ pro kopanou 3 – F

94 157 Vojtan - hospoda (Vojtanka)

4 - F

95 245 Sobol – kino, hospoda

3 - F

96 100 Gibas – povozník, hospoda

97 106 Gornik – pekař

98 360 Petrášková – porodní bába

99 341 Dům pana Richtra

2 – G

Majitel pan Richtr

100 185 Kubiena – kino, hospoda, obchod

101 139 Burián – hospoda, kino, sál

102 349 „Grycova“ škola (obecná škola „U Kolonie)

3 – G

103 Důl Dukla, foto z horního konce „Staré kolonie“

3 – F

104 Pálkaři – domobrana Dolní a Prostřední Suché v roce 1920

105 223 dům ve Staré kolonii, kde bydlel Erich Václav v letech 1941-1949 3 – F

106 230,1 Kubienova kolonie, holé místo kde stálo kino „U Kuběňky“ 2 – G

107 308,18 Nová kolonie: vlevo domy postavené v letech 1920-1923 6 – E

Nová kolonie

Nový svět v Prostřední Suché

Nový svět se svými obyvateli
První zleva V.Valica

108

devastace krajiny v místech kolonií

- 109 **Občané Staré a Kubienové kolonie:**
- 183 Ševěček – rodinný domek
- 224 Hamrusové, Slivka (starší syn projektatnt na dráze)
 Urbanczyk (šest synů a jedna dcera)
 Taraba – muzikant
- 249 Konečný – strojník těžních strojů
 Věncek – revírník
 Gajdáček Josef
- 221 Hamrus – revírník – početná rodina
 Drozd, Farný – elektrikáři na Dole Dukla
 Musial
- 222 Bernatík, Janota (syn výpravčí na dráze v Suché)
- 248 Videnkovi, Rozbroj, Voznica
- 219 Slanina – střelmistr
 Balon, Dzik – kovář
 Buchta (syn hudebník)
- 220 Malysz, Vrána,

- 292 Štefan (syn mistr výrobního výcviku)
- 217 Treichel Silvestr – předák na Dole Dukla
- 218 Šeliga – skladník na Dole Dukla
- 241 Jokel – hodinář
Štunc – synové známí fotbalisté AFK Suchá – nazývání Kany, Haša
- 242 Bernatík – syn ve známkovně
Moldřík – syn Josef – sedlář na Dole Dukla
- 245 Šrámek Arne – fotbalista AFK Suchá
- 275 Glac, Sobol – syn Ladislav elektrikář a technik na Dole Dukla
Zelina – synové Mirek a Erich pracovníci Dole Dukla
- 276 Princ Miroslav – vynikající obránce AFK Suchá
Procházka – syn strojník na Dole dukla
Đadek – zámečník, fotbalový rozhodčí
- 239 Ježíšek – holič, který stříhal celou kolonii
- 240 Kruk – početná rodina
Blahuta – syn Bohumil velký a obětavý funkcionář AFK Suchá
- 244 Šustek – syn Karel - důlní zámečník Dole Dukla
- 213 Koždoň – syn Josef strojník těžních strojů
Ondračka – strojník, muzikant
Syn Vašek učitel a následně ředitel školy
Dcera – členka Filharmonie Ostrava
- 214 Kunčický – strojník těžních strojů
Ryška Josef – syn Josef fotbalista AFK Suchá
Holek Rudolf – důlní střelmistr
- 237 Matušek – skladník střeliva – syn Radek zahynul při důlní, neštěstí
- 290 Stanczo – syn Zdeněk vynikající fotbalista,
mistr republiky , hráč národního mužstva
- 289 Pěgřimek – syn Oskar – revírník, zahynul při důlním neštěstí
na Dole Dukla v roce 1961- vynikající kamarád
- 297 Kuzník – střelmistr, záchranář, syn Josef důlní měřič na Dole ČSA
Fědor – ekonom

Horní Suchá

110 375 Důl František - zahájení těžby v roce 1913
- ukončení těžby v roce 1999

3 - H

Důl František koncem 40. let 20. století

Lanovkou byl dopravován do dolu šterk z nedaleké Stonavy

Nápis na kompresorovně dolu František

Ještě se sochou prezidenta Gottwalda

111 122 Cukrovar – hrabě Jindřich Larisch jej nechal postavit v roce 1833 5 – K

112 78 Katolická kaple, stavba z roku 1835, 1864 provedena přestavba 5 – L

113 1 Zámek, v roce 1946 zbourán, později postaveno nákupní středisko 5 – K

114 231 Dělnický dům, postaven v roce 1907 5 – K

115 275 Cihelna, postavena v roce 1910 na svahu zvaný „Žabňa“ 5 – H

116		V roce 1913 uvedena do provozu železniční trať přes Horní Suchou na trase Kunčice – Český Těšín
Viz přiložená mapa	
117	710	Závodní vila pro ředitele podniku Jámy František v roce 1911	5 – K
118	323	V roce 1911 postavena závodní vila (jeden z prvních závodních na Dole František – závodní Ing. Palyza	4 - K
119	283
288	Úřednická kolonie, postavena v letech 1914-1918
stojí dosud	5 – K

120	2	Česká obecná škola postavena v letech 1921 – 1922
nyní Obecní úřad | 5 – L |
|-----|---|---|-------|

121	227	Červená škola	5 – K
122	365	Česká škola, ul. Stonavská (dnes policie)
Postavena v roce 1926	5 – L

123	239
303 | Červená kolonie, založená v letech 1914 – 1915 | 5 – M |
|-----|------------|--|-------|

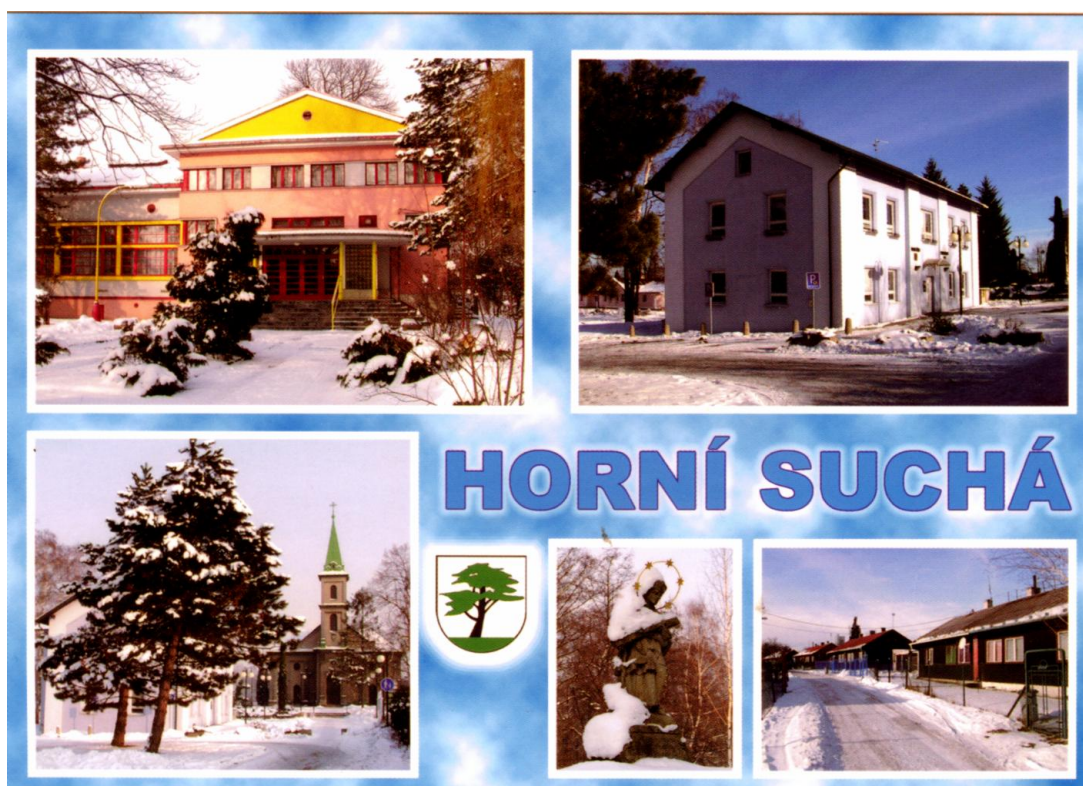

124	325
400 | Bílá kolonie, založená v letech 1920 – 1925 | 4 – M |
|-----|------------|---|-------|

Pohlednice Horní Suché

127 21 Litinový kříž, postaven v roce 1870 Josefem Janeczke

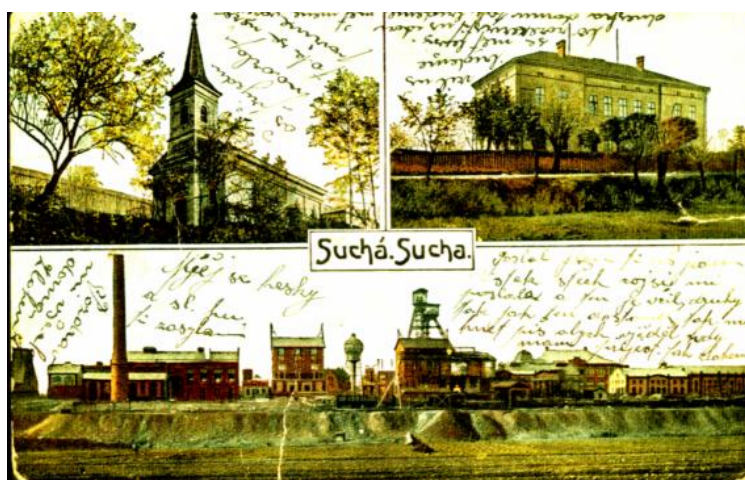
5 – K

128 Evangelická kaple, patří k nejstarším stavbám v Horní Suché

6 – K

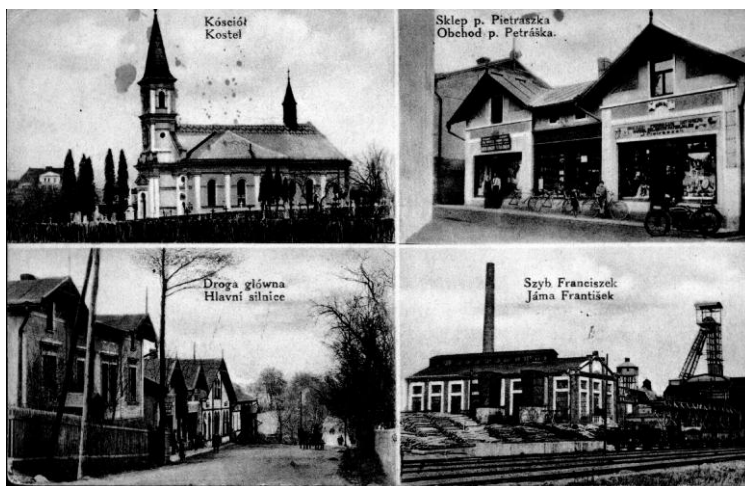

Obecná škola, Jáma František, hostinec „U Pawlasa“,
obchod „U Barona

Kostel, obchod „U Pietraszka“ – železářství,

restaurace „U Steinhauera“

vila MUDr Glasera z roku 1926

kostel

133

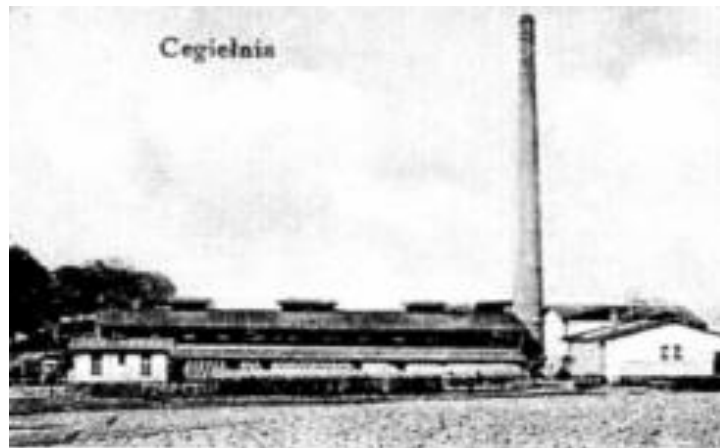
hospoda „U Poloka“

Hospoda „U Galuszki“ z roku 1923

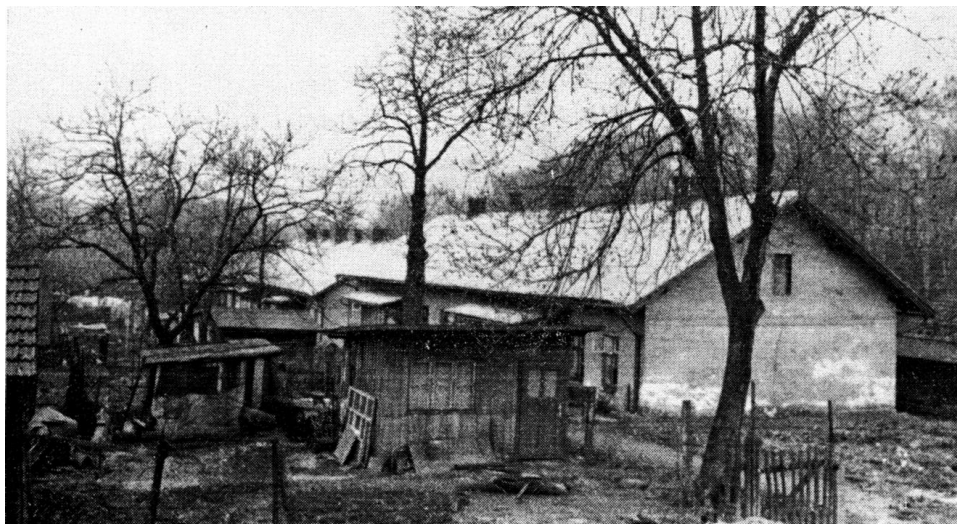

Cihelna

134

Rozdíly mezi bydlením horníků kdysi a dnes

ZÁVĚR :

Děkujeme tímto všem, kteří pomohli autorům, spoluautorům Erichovi Václavovi, Karlovi Bailottimu, Marii Gociekové-Václavové, Evženovi Kiedroňovi, Josefu Žerdíkovi, Zdeňku Dombrovskému, Karlu Pryczkovi jun., Libuše Hluchníkové, Josefu Studnickému, Aloisu Trombikovi, Václavovi Ondračkovi, pracovníkům tiskárny a všem sponzorům, bez jejichž pomoci by tato publikace nemohla vyjít. Současně se omlouváme těm, které jsme neuvedli, není to záměr ani úmysl.

Bylo by nespravedlivé, kdybychom nepoděkovali i našim manželkám za trpělivost, kterou měly s námi i za jejich konkrétní pomoc při slovní korektuře zdejšího nářečí.

Podle nezvratných historických faktů jsme se zde pokusili zaznamenat vše, co se podařilo získat od žijících pamětníků.

Za autorský kolektiv děkují

Čihař, Káňa

POUŽITÉ PRAMENY A LITERATURA :

- 1 – Havířov, socialistické město (Z.Špaček a kol.) Profil 1974
- 2 – Havířov ve spolupráci a museem Těšínska (Benatzky a kol.) 1995
- 3 – Uhlí a lidé k 30. výročí osvobození. 1974
- 4 – 100 let Dolu Dukla (Čihař, Káňa
- 5 – Horní Suchá (kolektiv autorů Vidlička a kol. 2001)
- 6 – Kronika obce Dolní Suchá a kronika obce Prostřední Suchá – internet
- 7 – Hornické ročenky
- 8 – Technické ročenky
- 9 – Havířov – turistický průvodce
- 10 – Různé dobové fotografie poskytnuté soukromými osobami
(Ing. Vincenec, Ing. Bailotti, Ing Václav, pánové Trombík, Uhl, Studnický, Ondračka a další
- 11 – Fotoarchiv OKD
- 12 – Poznámky žijících i nežijících pamětníků
- 13 – Těšínské listy (1956 – 2006)
- 14 – Těšínsko v období mezi světovými válkami
- 15 - Publikace „Horní Suchá“ z roku 2001
- 16 – Publikace kroužku krojovaných horníků Dolu Dukla
- 17 – Monografie kamenouhelné doly OKR 1929
- 18 – Výkaz bytového fondu Dolu Fučík

Tato publikace je určena jen pro soukromé účely. Kopírování je možné pouze se souhlasem autorů.

Rok vydání: 2007